

KIZILAY

SAYI
10

Bavij Taki

TÜRKİYE ŞİŞE ve CAM FABRİKALARI

Anonim Sosyetesı

Sermayesi : 1.000.000 T. L.

Bilûmum Şişe ve Züccaciye çeşitleri üzerinden
toptan sipariş almaktadır

Fabrika : İstanbul, Paşabahçe

Mektup Adresi : { Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A. Ş. Paşabahçe
Sahip Molla Caddesi No. 60

Telgraf Adresi : { CAMİŞ — İstanbul

Telefon : { Fabrika : 36 - 69 ve 30 - 79
Umum Müdürlük ve Ticaret Md. 40513
Mübayaat : 40686

Abone bedeli :

12 sayı : 2,50 Türk lirası

6 sayı : 1,25 " "

Sahibi :

Kızılay Umumi Merkezi

Yazı işleri Müdürü

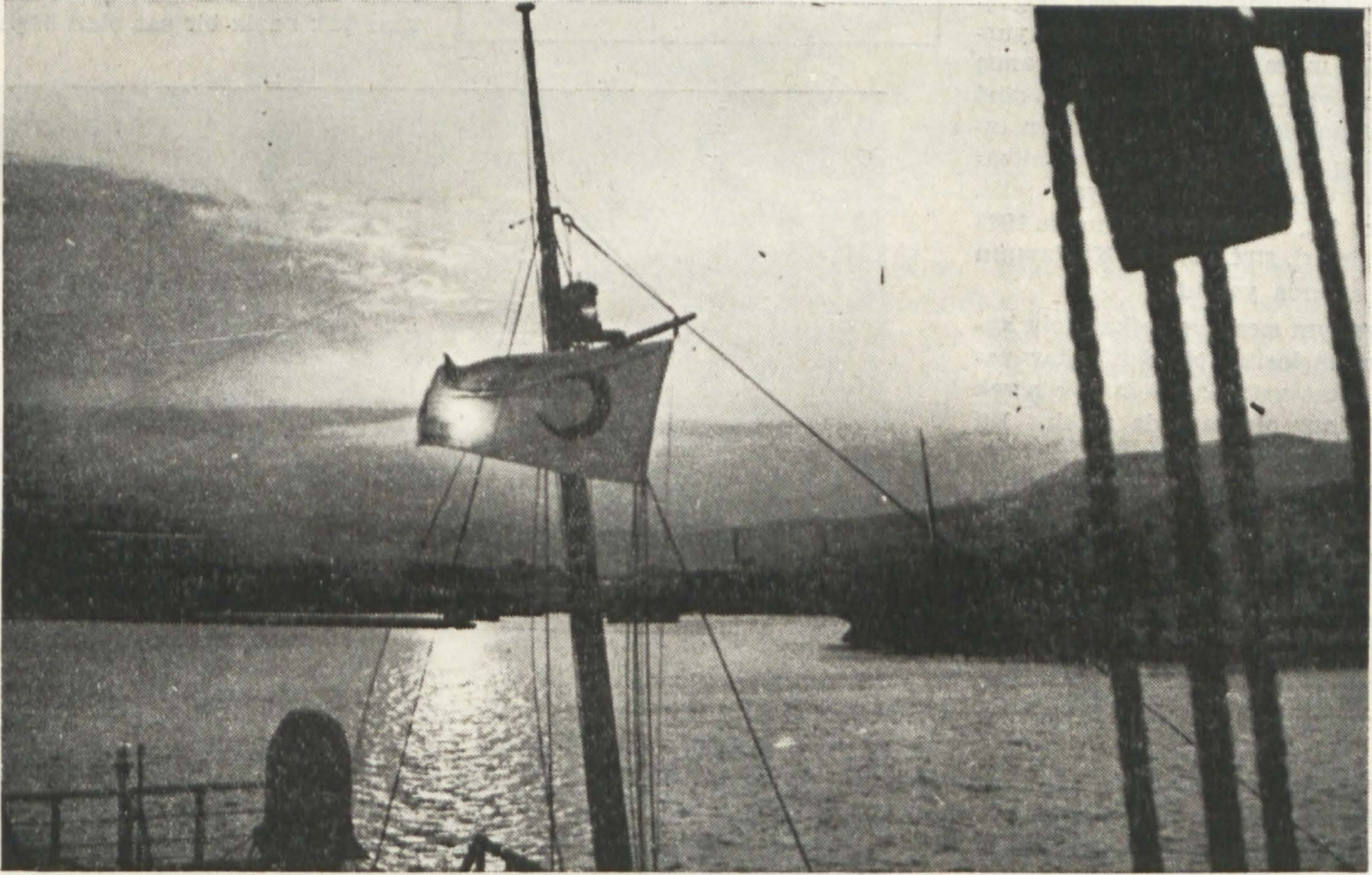
Dr. Remzi GÖNENÇCUMHURİYET MATBAASI
İstanbul**KIZILAY**

Kuruş : 20

Sayı : 10

Müracaat yeri : KIZILAY U. Merkezi - Ankara

Telefon: 5573—Telgraf: Kızılay

MİLLETİMİZİN BÜYÜK BİR ESERİ

Hayır işleme geleneği, Türk tarihini büyük yapan unsurlardan birisidir.

Henüz dünyanın hiç bir yerinde sigorta, hasta kasası gibi teşekküller doğmadan içtimai sefalet ve yoksullukla şuurlu bir şekilde savaşıma başlamış olmak şerefi, hiç şüphesiz milletimize aittir.

Bizim cemiyetimiz, yakın sevgisi, hemşeri sevgisi, yurt sevgisinin gerektirdiği yardım faaliyeti ile büyük servet farklarının ve yoksunluğun doğurabileceği felâketleri önlemeyi en tabii bir vazife saymıştır.

Böylece hastaya, düşküne, talebeye yardım için kurulmuş olan ma-

Yazan :

Dr. Sadi Irmak

halle sandıklarının tarihi her halde tarihimiz kadar eskidir.

Zengin adamın, parasını hayır işine yatırması Türk geleneğinde bir istisna değil bir kaidedir. Bu sayededir ki fethettiğimiz yedi iklimde hususi şahısların kurdukları hastahaneler, medreseler, imaretler, camiler ve türlü hayır müesseselerini, saymakla bitirmek kabil değildir.

Türk, bu geleneği sayesinde hiç bir zaman sömürgeci bir müstevli du-

rumuna düşmemiş, bilâkis birçok memleketler, elimizden çıktıktan sonra da Türk hâkimiyetine hasret çekmişlerdir. Çünkü hayırseverliğimizi yalnız Türk'e inhisar ettirmedik, her yarayı sardık ve her derde şifa sunduk. Türk vakıf müesseseleri incelen- diği zaman akıllara durgunluk veren bir insan ve insanlık sevgisinin izlerine rastlanır. Türk, hayır müesseselerini kurarken bütün ihtimalleri hesaplıyarak onun asırlarca sonra da yaşamasını sağlayacak çarelere baş vurmuştur.

Geleneğimizde bu kadar kudretle yaşayan hayır işleme meylimiz. tarihi (Devamı 26 ncı sayfada)

ESİR MÜBADELESİ VE KIZILAY

Dünyayı yakıp kavuran harbin, hattâ harp demiyelim, tarihin mislini kaydetmediği horiz boğuşmanın felâketlerinden uzak olan yurdumuz, bu ızdıraplara en fazla uğramış olanların yurtlarına iadesi işine dört kere sahne oldu. Türk siyasetinin eşsiz bir muvaffakiyeti olan bu mübadelelerin üçü İzmirde cereyan etti. Son ikisi ise, 19 nisan ve 9 mayıs 1943 mübadeleleri, sırf Türkiye Kızılayının idaresi altında yapıldı.

Kızılayın sıcak ve şefkat dolu kucağı yurttaşlarına olduğu kadar yabancı, fakat vatanları için döğüşerek sakat kalmış olanlara da açıldı. Bu şefkatin o bedbahtlarda uyandırdığı derin minnetin şahsen birçok defalar şahidi oldum.

Esir mübadelesi işi, tafsilâtının gazete sütunlarında okunması kadar kolay bir iş değildir. Birçok teknik zorlukları, ince teferrüatı, siyasi, insani düşüncelere aynı zamanda ittibai zaruri kılan incelikleri vardır ve şuna kat'iyetle emin olalım ki Kızılay teşkilâtı bütün bu işleri tam bir muvaffakiyetle başarmıştır.

İzmirde yapılan üç esir değişmesinde de hazır bulundum. Geçen sene yapılan mübadelede Kızılay bir müşahit ve muavindi. Fakat bu sene birincisi Mersinde, ikinci ve üçüncüsü İzmirde yapılan mübadelelerde idare işi doğrudan doğruya Kızılay tarafından deruhte edildi. Bu, yalnız muvaffakiyetle başarılmış bir iş olarak kaydedilmekle kalmaz, aynı zamanda yine muvaffakiyetle biten ilk mübadeleye nazaran bu mübadelelere şefkat unsurlarını daha fazla katmakla insani bakımda daha ileri atılmış bir adım sayılmak lâzımgelir.

İlk mübadele beynelmilel teşkilât ile yapılmakla beraber bir nevi husumet havası taşıyordu. O zaman limanımıza gelen iki hastahane gemisinden birinden diğerine geçebilmek ancak Türk vasıtaları ile imkân dahilinde girebiliyordu. Hiç unutmam. Gradiska İtalyan gemisinden ayrılmakta olan ilk İngiliz kafilesinden evvel Llandosery Gostle İngiliz hastahane gemisine geçebilmek için vasıtasız kalmıştım. Türk motorları

Yazan :

İhsan Barlas

muhtelif vazifelerle dağılmışlardı. İtalyan gemisinin başhekimine müracaatla bir vasıta teminini rica ettim. Çok nazık bir zat olan başhekim

Mersin limanında İngiliz ve İtalyan esirlerinin mübadelesi

*İzmirde yapılan esir de-
ğişmesinden intibalar :
Yaralı askerler Türk şi-
lebinden vapurlarına
naklediliyor.*

İngiliz gemisine bir İtalyan motörü-
nün yanaşmasına imkân olmadığını
söyledi. İhtiyaç karşısında kolay ça-
re bulunur. Derhal kumandana motö-
rün İngiliz gemisine değil onun bor-
dasında bulunan şata, yani Türk top-
rağına yanaşacağını söyledim. Başhe-
kim bu düşünceye güçlkle iştirak e-
debildi fakat nihayet muvafakat etti
idi. Bu defaki manzara bunun tama-
men zıddı oldu. İki taraf vasıtaları
esirlerini bile memnuniyetle taşıdılar
ve birbirlerinin gemilerinde her mülâ-
hazanın üstünde, sırf insanî olarak
yanaştılar ve hiç bir brodet görmedi-
ler. Bunu Kızılayın mübadele işi üs-
tünde açtığı şefkat halesine, bu işe
hâkim kıldığı insanlık düşünce ve ga-
yesine borçluyuz.

Kızılay mübadele işlerinde bu
manevi galebeyi temin ettiği gibi
maddeten de büyük bir idare muvaf-

fakiyeti kazanmıştır. Mersin mübade-
lesi hariç, son iki mübadelede İzmir-
de değiştirilen esirler yekûnu dört bin
üç yüz yetmiş yedi kişiye balıdır.
Bunların içinde üç yüz elliye yakın,
hem de ilerlemiş akıl hastalıklarıyla
malûl hastalar, pek çok sakatlar bu-
lunduğu da göz önünde tutulmak ica-
beder. Bütün bunların sayılması, bir
tarafından tesellüm ve diğer tarafa tes-
lim edilmesi, nakli, nakillerinde kul-
lanılacak vasıtaların temini gibi mad-
dî işler noksansız yapılmış, bunun üs-
tünde de esirlerin tatyibi hastaların
zedelenmemesi, incitilmemesi temin o-
lunmuş kendileri bütün bu işler esna-
sında tam bir şefkat ve muhabbet ha-
lesile sarılmıştır.

Bütün bu işleri deruhte eden Kızı-
lay erkânı başta Müdürü Umumi Dr.
Remzi Günenç ve İzmir merkez Reisi

Avukat Baha Nasuh Yörük olmak ü-
zere İzmir merkez heyetini teşkil e-
den zevat uyumadan, durup dinlen-
meden uğraştılar ve muvaffak ol-
dular.

Kızılay bundan başka bu işlerin
karşılama için büyük masraf da ih-
tiyar etmiştir. Her şeyden kat'ı nazar,
iki mübadelede de bütün esirlere ve
bunları getiren gemilerin subay ve
tayfalarına varıncaya kadar hepsine
itina ile hazırlanmış incir ve iyi cins
sigara tevzi etmek suretile yaptığı in-
sanî cemle büyük bir yekûnu tutmuş-
tur.

Hulâsa, mevcudiyeti tarihinde
kendisine beynelmîlel sahada hakîkî
bir şeref mevkiî temin eden bu esir
mübadelesi işinde **TÜRKİYE KIZILAY**
ı tam bir muvaffakiyet kazanmıştır.

Mübadele işi Kızılay umumi mer-
kezinin sevk ve idaresile, aynı zaman-
da İzmir merkezinin bütün mevcudi-
yetile sarfettiği gayretle başarıldı. Bu
münasebetle, İzmir merkezinin şehri-
miz halkına yaptığı yardımları da An-
kara karilerine şöylece tanıtmak mu-
vafık olur.

Kızılay İzmir merkezinin, faali-
yeti bilhassa hastalara ve fakirlere
daimî yardım şeklinde tecelli eder. Bu
merkezin tatilsiz çalışan iki dispan-
seri vardır. Biri Karşıyakada biri İz-
mirin en fakir muhiti olan İkiçeşme-
liktedir. Her dispanserin bir doktoru,
bir eczacısı, bir eczacı kalfası ve iki-
şer kavaşı vardır. Eczahaneleri içle-
rindedir. Fakir hastaların tedavisiyle
iştigal eder. Tedavi ne kadar uzun sü-
rerse devam edilir, ilâçlar temin olu-
nur.

Bundan başka elli yataklı bir de

(Devamı 21 inci sayfada)

Sıhhiyecilerimiz bir İtalyan yaralıını götürüyorlar.

Adapazarında harap o-
lan mahallelerden biri

Zelzele kuşağı ve Kızılây

Artık koyu bir bahtsızlığın verdiği inançla anladık ve kavradık ki sevgili yurdumuz zelzele kuşağının üzerinde bulunuyor. Erzincanı, Tokat ve Amasya depremleri takip etti. Geçen yaz Balıkesirin iki yeşil kazası yüzlerce kurban verdi. Nihayet birkaç hafta önce zengin ve verimli toprakları ile bayındır bir kazamız, Adapazarı tabiatın meş'um darbesini yedi; yıllarca verilen emekler sayesinde meydana gelmiş olan bir kasaba bir anda yarı yarıya toprakla bir oldu; yüzlerce kardeşimiz evsiz barksız, anasız, babasız, kardeşsiz kaldı; yiyecek, yakacak bulamadı; hattâ tesisatın kopması üzerine susuz ve ışık-sız da kaldı.

Depremden birkaç saat sonra kasaba girenler akıl ve iradenin her türlü muvazenesini bir anda yerinden oynatacak, hattâ altüst edecek manzaralarla karşılaştılar. Adapazarı uçsuz bucaksız bir karanlığa gömülmüş-tü. Anasını arayan yavrular, baeisini

Yazan :

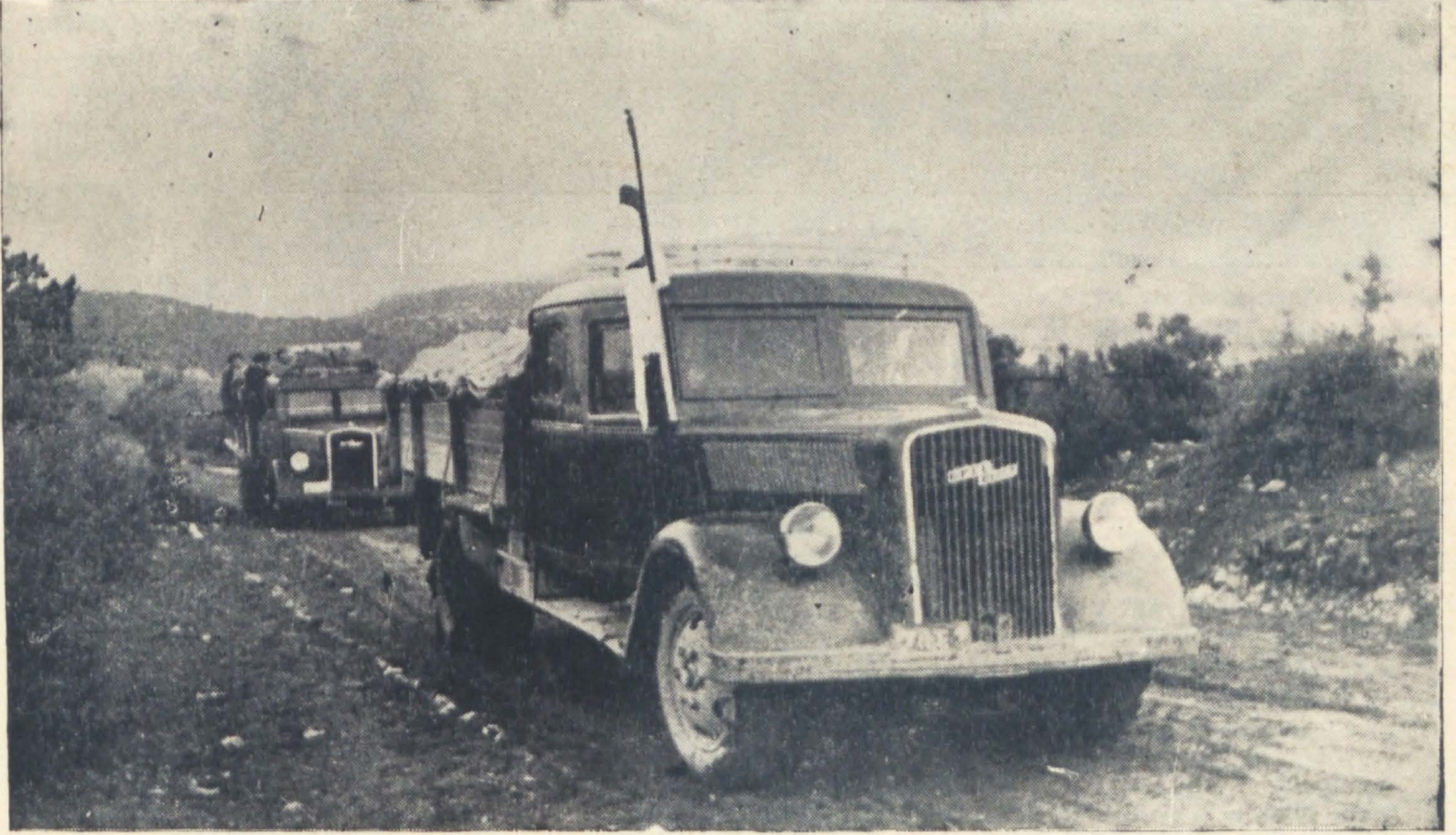
Bedii Karaburçak

çağırın çocuklar, feryadlar ve boğuk boğuk çıkan haykırmalar arasında hangi yıkıntının altında kaldıkları belli olmıyan analar, babalar harabe
(Devamı 23 üncü sayfada)

Adapazarında felâkete uğrıyan bir mahalle

Yurdda KIZILAY

Kızılay yardım ekipleri felâket bölgesinde.

20 Haziran 1943 pazar günü saat 18.30 da memleketimizin iki şirin yuvası olan, Adapazarı ve Hendek kasabaları, şiddetli bir yer sarsıntısı ile tüyler ürpertici bir felâket manzarası almıştır.

Evleri, dükkânları, han ve hamamları yıkılan on binlerce vatandaş evsiz barksız kalmış, enkaz yığınları altında yüzlerce vatandaşımız da gözlerini ebediyen hayata kapamıştır.

Bu felâket karşısında Cemiyetimizin mahallî teşekkülleri derhal faaliyete geçmiş ve her türlü yardıma başlamıştır. Umumî merkezimiz de bu elim vak'ayı aynı günde saat 19.30 da haber almış ve o gün Ankaradan hareket eden trenle Adapazarına 500 çadırı birlikte ilk tedavi paketleri, gemici el fenerleri, gaz yağı ve tatanos seromu yola çıkarılmıştır. Ertesi günü, ilk masrafları karşılamak üzere Kocaeli valisi emrine yetecek kadar tahsisat havale edilmiştir.

Vak'anın ehemmiyeti hakkında tenevvür eden cemiyetimiz, dört ton çivi ile, Adapazarına yeniden 700, Hendek kasabasına da karadan kamyonla 300 çadır göndermiştir.

Felâketzedelere gıda mübayaası için Eskişehir merkezi emrine 5.000, İstanbul mümessilliği emrine 10.000, İzmit merkezi emrine de 10.000 lira gönderilmiştir. Kısa bir zamanda Adapazarı ve Hendek'te açılan aşocaklarında ızdıraplı halka sıcak yemek verilmiştir. İstanbul hastahanelerine tedavi için gönderilen hastaların fakirlerini giydirmek üzere de çamaşır verilmiştir.

Yardımlarımız devam etmektedir.

Adapazarı ve Hendek felâketzedelerine yardım olarak Merkez Bankası tarafından 20.000, Ziraat Bankasından 8.500, İş Bankasından 5.000, mahallî teşkilâtımız tarafından 16. 7. 943 tarihine kadar 7.000 lira

gönderilmiştir.

Trabzon vilâyetinde açılan aşocaklarına iki kalemde cem'an 17.500 lira yardım yapan Cemiyetimiz bu defa da Trabzon köyleri muhtaç halkına 2.000 lira yardımda bulunmuştur.

Bursa aşocakları için evvelce gönderilen 18.000 liraya ilâveten 5.000 lira daha gönderilmiştir.

Sivas aşevlerine evvelce gönderilen yardımlara ilâve olarak Cemiyetimiz 2.000 lira daha yardımda bulunmuştur.

İstanbul üniversitesine yollanmış olan 1000 liradan başka Üniversite harici veremli yüksek okul talebelerinin tedavileri için de 1.000 lira gönderilmiştir.

Gürele şubemiz, muhtaç ilkokul talebelerinden 46 yavruyu giydirmek suretile sevindirmiştir. Mecmuamız, Şube idare heyetine teşekkürlerini sunar.

(Devamı 17 nci sayfada)

Yurdumuzun sahillerini
süsliyen güzel plâjlar-
dan biri

PLÂJLARDA

Can Kurtarma işi

Yazan: Nüzhet Baba

Üç tarafı denizle çevrili Türkiye toprakları İstanbulu, İzmir, Mersini, Antalyası İskenderunu ve Karadenizde Samsun, Trabzonu ve daha bir sürü deniz kenarı şehirlerle bir plâjlar memleketidir. Bugün denize girmek ve alelûmum su sporlarına, yüzmelere de halkın rağbeti büyüktür. Bu itibarla bugün değilse bile yarın su sporları, deniz yarışları, yelken, kayak, kotra ve saire eğlenceler memleketin baştan gelen sporları arasına girecektir.

Her sene duyarız, şu veya bu plâjda şu veya bu sebeple birkaç kişi boğulmuştur. Tok karnına denize girdiği için kalbi tutup ölmüştür. Bunlar gibi birçok vak'alar yazın gazete sütunlarında nadir görülen haberler değildir.

Bu vak'aları tahlil edersek plâjlarımızda evvelâ can kurtarma işlerinin ihtiyaca kâfi şekilde teşkilâtlandırılmadığı, ilk yardım ve tedbirlerin noksanlığı ve sonra da halkımızın denize girmek hususunda biraz bilgisizlik gösterdiği kanaatine vasil oluruz.

Kızılay teşkilâtımızın yurddaşlara

şefkat elini uzattığı birçok işler arasında acaba plâjlarda can kurtarma işi ni de başarması mümkün olamaz mı? Bu suale derhal müsbet cevap veriyorum. Çünkü: evvelâ; hizmet mahiyeti itibarile yalnız bir devlet servisi değil, aynı zamanda bir şefkat ve yardım işidir. Esasen devlet servislerinin de muhtelif hizmetlere ayrılış ve bunların da ayrı ayrı ellerden idaresi işin mahiyeti bakımından ayrılığından ve ayrı ayrı ihtisaslara taallûku dolayısıyla yapılmış değil midir? Kızılay teşkilâtımızın plâjlarda can kurtarma işi belki cemiyet için bugün bir iktisad sayılamaz. Fakat plâjlarda ve alelûmum yaz deniz kazalarının önüne geçmek için kurulacak bir teşkilât da pek uzun boylu bir ihtisad işi değildir. Sonra mesele yalnız can kurtarma servislerinden ibaret de değildir. Canı kurtarılan insanın tekrar hayata iadesi, plâjlarda hastalananların tedavisi, kazalara mâni olmak için evvelden alınması gereken tedbirler ve nihayet halkı bu yolda irşad vazifeleri bizce en güzel ve en muvaffakiyetle Kızılayın başaracağı işlerdendir.

Başka memleketleri bilmiyorum ama, Birleşik Amerika Devletlerinin her tarafından yaz deniz sporlarında ve plâjlarda bu işlerin Amerikan Kızıllaçına emanet edilmiş bir vazife olduğunu yakından biliyoruz. Bu işte diğer işler derecesinde muvaffak olduğu da muhakkaktır. Hattâ orada da plâjlarda can kurtarma işleri evvelâ Kızıllaça bırakılmıyordu. Bu işleri bir çok devlet daireleri üzerine aldıktan sonra büyük bir muvaffakiyet gösteremediklerinden dolayıdır ki Amerikada nihayet Kızıllaç akla geldi ve teşkilâtını kısa zamanda kurarak işe başladıktan sonra seneden sneye kazalar azalmağa, halk denize girip çıkmakta kendini daha iyi korumağa ve korunmağa başladı. Buna sebep hiç şüphesiz bu işlerin Kızıllaçın daha iyi görmesi neticesi idi.

Plâjlardaki kazaları nyüzde doksan beş ekseriyetle gafletten geldiği tesbit olunmuş bir hakikattir. Hele asıl yüzgeç olmayıp da şöyle pazardan istifade için plâjlara akın eden on binlerce, halkın ekseriyeti denize girmenin esas

kaidelerine sathî derecede dahi vâkîf değildir. Bu hakikat yalnız bize değil, bütün dünya memleketlerine şamildir. Şu halde ortada halk namına mühim bir irşad vazifesi de meydana çıkınaktadır ki bunu da yine en iyi bir şekilde Kızılayımızın başaracağına zerrece şüphem yoktur. Nice insan denize girip faydalanmak yerine bundan zarar görmektedir.

Bütün bir haftayı çalışmakla geçiren halk pazar oldu mu kendinden geçmek, kendini unutmak ve bütün bir hafta çalışmanın acısını çıkarmak için coşar ve bunun saikasıyla ekseriya ifrata sapar ve kendine zararlı şekilde hareket eder. Şimdi bu öyle bir şeydir ki kışın senenin veyahut başka mevsimlerinde verilen öğütlerle önüne ge-

çilemez. İnsanların ekseriyeti zannedildiğinden çok daha müthiş bir şekilde unutgandır. Hele zihnine eğlenceyi yerleştirdi mi bunun ifratına kaçmakta âdeta inatçıdır. Binaenaleyh öğütlerin ve bilgilerin halka zamanında ve hattâ yerinde verilmesi sayesinde ki bir çok yanlış hareketlerin önüne geçilmiş olur. Bütün deniz mevsiminde ve bütün plâjlarda ve denize girilen mahallerde Kızıllaç teşkilât adamları tarafından bu işe lâyık olduğu derecede ehemmiyet verilerek başarılabılır. Yoksa senenin bazı mevsimlerinde gazete ve mecmualara yazılan üç beş yazı yahut radyoda söylenen bir kaç sözle bu iş başarılamaz ve onun için de bu mesele ile müfemadiyen uğraşacak bir teşkilâtın kurulması şarttır.

Kızılayımızın böyle bir işi üzerine yahut ne kadar zamanda hazırlanacak hüsusunda ne kadar hazırlıklı hakkında bu yazıları yazdığım zaman kesin bir fikir izhar edecek mevkide değilim. Ancak biraz evvel de söylediğim gibi işte izam edilecek bir cihet olmadığı gibi, başarılamıyacak kadar güç bir taraf da yoktur.

Plâjlardaki şimdiki teşkilâtı da mevzuubahis etme karzusunda değiliz. Fakat bunun kifayetsizliği karşısında hemen harekete geçmek lüzumu aşikârdır. Can kurtarma ve bunu takip etmesi lâzımgelen ilk tedbirler hakkında dilimize vaktile çevirdiğim bir kaç eser de mevcuttur. Türk spor kurumu tarafından bastırılan «Can kurtarma kılavuzu» Amerikan Kızıllaç can kurtarma teşkilâtı tarafından yazılan bir eserin doğrudan doğruya bir tercümesidir. Bundan başka o zamanki denizcilik federasyonu tarafından da daha birçok faydalı eserler tab ve neşrolunmuştur. Bunlar şüphesiz Kızılayın kuracağı büyük teşkilâta kâfi değildir. Fakat ne de olsa ilerideki faaliyetlere faydalı olurlar.

Bunların haricinde kendisinin müsaadesini almadan yazıyorum, fakat aramızdaki dostluğa güvenerek söylüyorum, memleketimizde bir vatandaş var ki bu işi Amerikada bizzat yapmış ve bu itibarla bu vadideki bilgisinden büyük mikyasta istifade edilecek bir durumdadır. İlhami Polater Şimdi İstanbulda ve spor teşkilâtımızda çalışmaktadır. Amerikada bulunduğu sıralarda can kurtarma işlerinde iyice staj yapmış ve fazla söylemiyeyim ama bu işi memlekette en iyi bir şekilde kuracak ihtisasa sahiptir. Kızılayımıza yardım hususunda ise her zaman seve seve hareket edeceğinden eminim.

Kızılayımızın bu hizmetine mukabil halkımızın da az, çok bir mukabelede bulunacağı üzerinde bir an dahi tereddüt edilemez. Hattâ yaz mevsimi plâjlara devam eden yüzbinlerce halkın bu hizmete mukabil bilet ücretine yapılacak üç beş kuruşluk bir zam, can kurtarma teşkilâtı ve bu yazıda izah olunan diğer servisleri karşılayabileceği gibi ayrıca Kızılayımıza da bir varidat kaynağı teşkil edeceğine muhakkak nazarıle bakılabilir.

Hizmet mühimdir. Bu hizmeti en iyi ifa edecek teşekkül de Kızılaydır. İş başaracak tecrübeli bir arkadaş da -velev istişarî mahiyette olsa- elimizdedir. Şu halde: Ortaya attığım fikrin isabeti kabul edildiği takdirde mesele bir karar vermekten ibarettir.

Plâjlara gitmek üzere yola çıkanlar

Amerikan Hava Sıhhiye Teşkilâtı

Amerika, harbdan evvel, havacılıktan her türlü nakliyat hususunda, en fazla istifade eden memleketti. Amerikalılar barışsever bir millet oldukları için, Amerikan kara ordusu ile donanmasının emrinde bulunan hava kuvvetleri sayıca mahdud; fakat kıymetçe yüksektir. Buna mukabil, Amerikan sivil havacılığı diğer memleketlerinkinden çok ileri idi.

Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa kıtası kadar büyük bir memleket olduğu için, asrımızın enesür'atli nakil vasıtası olan uçaktan azami istifade etmek yoluna girdiler. Halbuki Amerikada 386,000 kilometre uzunluğunda demiryolu vardır ve bu, bütün dünyadaki 1,025,000 kilometre demiryolunun yüzde 32'sidir. Bu kadar bol demiryolundan başka, Amerikada 3 milyon mil uzunluğunda asfalt yol ve şose de vardır. Bu yollar üzerinde 30 milyona yakın otomobil, kamyon ve traktör çalışıyor. 1939 yılında Amerikan deniz ticaret filosu da 12 milyon tona yakındı. Bunun 2.540.000 tonu büyük göllerde ve nehirlerde işliyor.

Yazan:
Abidin DAV'ER

du. İşte kara ve deniz nakil vasıtaları bu kadar bol olan Amerika, hava nakliyatına da büyük önem vermiş ve demiryolları ile otomobilcilikte olduğu gibi, havacılıkta da dünya birincisi olmuştur.

Daha yeni istatistikler bulamadığım için 1936 - 37 senesindeki hava nakliyatını gösteren rakamı zikrediyorum. Amerikan hava yolları 1 temmuz 1936 dan 30 haziran 1937 ye kadar geçen bir yıl içinde, günde ortalama 3500 yolcu olmak üzere, 1,217,571 kişi taşımışlardır. Her gün 25 ton da mektup ve posta paketi nakletmişlerdir. Amerikanın harbe girdiği 1941 yılına kadar, hava nakliyatının çok daha arttığı muhakkaktır.

Memleket dahilinde ve Amerika ile Kanada arasında işleyen üç hava yolları şirketi vardır. Dördüncü bir şirket de Amerika ile Cenubî Amerika ve

Çin arasında seferler. 75 yolcu taşıyan meşhur uçar gemiler yani clipper'ler, bu şirketin malıdır. 1939 nisanından itibaren bir beşinci şirketin de uçakları Amerika ile Asor adaları, Paris, Berlin, Roma, Atina ve Iskenderiye arasında hava postaları kurmuştur. Bu hava yolu da, Clipper'leri işleten Panamerican Airway şirketinin yardımı ile faaliyete geçmiştir.

Harb başlayınca, Amerikan hava yolları şirketleri de, seferber edildiler. Onların uçakları, pilotları ve bütün personeli, şimdi asker, yaralı ve hasta nakliyatında, ordu ve donanmaya yardım ediyorlar. Bir taraftan da bu hava yolları şirketleri yine posta ve yolcu taşıyorlar.

Amerikan ordu ve donanmasının emrinde, pek çok sayıda, binlerle nakliye uçağı olduğu gibi Amerikan Kızılhaçı da, hasta ve yaralı nakli için nakliye uçakları kullanmaktadır. Bunlar arasında kan nakli için kullanılan hususî tertibatlı nakliye uçakları olduğu gibi, küçük ameliyathaneleri bulunan uçaklar da vardır. Bu uçaklar, cephe-den geriye götürdükleri yaralıları yolda kan vermekte ve müstacel hallerde ameliyat yapmaktadırlar. Bu sayede binlerle gencin hayatı kurtarılmaktadır.

Amerikan nakliye uçaklarında çalışan mürettebat ve pilotlar arasında bir hayli kadın da vardır. Bunlar, barış zamanında, hattâ harb içinde dahi Amerika havalarında posta ve yolcu taşıyan şirketlerin uçaklarında kama-rotluk ve kâtiplik eden genç ve güzel kızlar arasından seçildikleri gibi bir kısmı da harb patladıktan sonra, askeri hizmetlere giren gönüllü kadınlar- dır. Amerikan kara, hava ve deniz ordularında çalışan kadınların sayısı 100 bini geçmiştir. Bu sayede 100 binden fazla erkek kadınların yapamayacakları, daha ağır cephe hizmetlerinde kullanılmaktadır.

1942 birinciteşrininde Amerikan hava ordusu mekteplerini, talimgâhlarını ve ordugâhlarını gezdiğimiz zaman, uçar tümenlere mensup birlikle-

Amerikan ve İngiliz nakliye tayyareleri pilotlarından bir grup

Amerikan ordusu hasta-
bakıcı hemşireler heyeti
âzaları yaralı askerlerin
sedye ile tayyarelere
nakledilmeilerine yardım
ediyorlar.

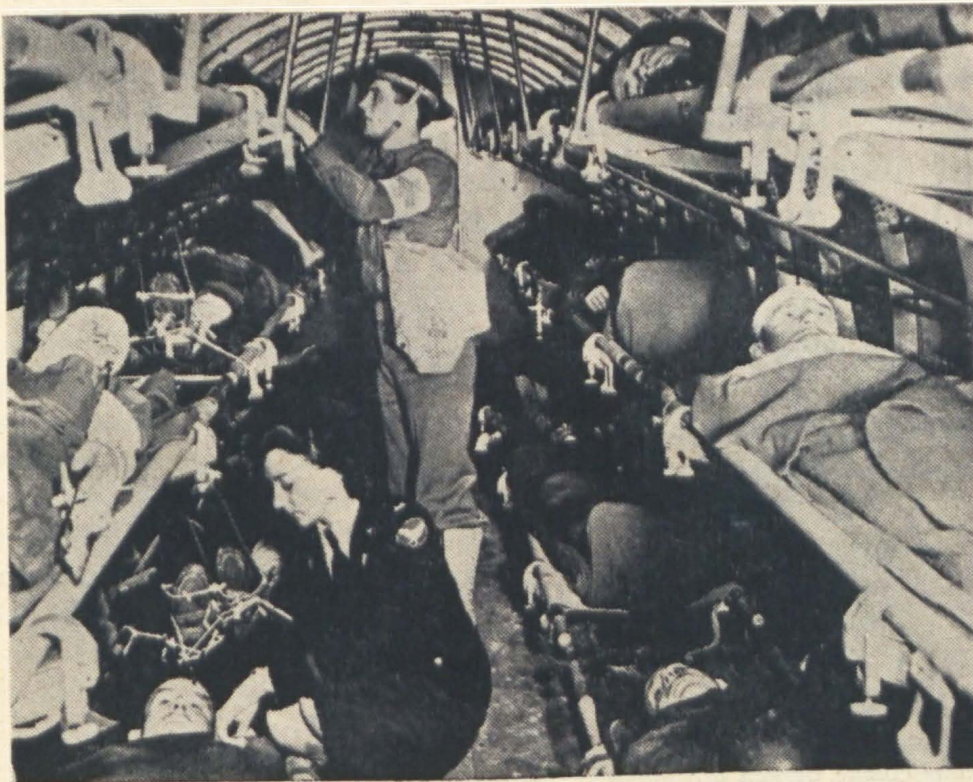

rin talim ve manevralarında da bulun-
muştuk. 2 nci uçar tümeninden iki ba-
taryanın bütün ağırlıkları ve sıhhiye
teşkilâtı havadan nakledilip indiril-
diğini görmüştük. Amerikan subayları-
nın verdikleri izahata göre, Amerikan
ordusunda, 12 uçar tümen hazırlan-
makta idi. Bunların sıhhiye teşkilâtı da
yine uçaklarla naklediliyordu. Son za-
manlarda, Sicilyaya çıkarma yapılır-
ken bu tümenlerden ikisinin kullanıl-
dığını ajanslar haber verdiler.

Uçar tümenler, kara ordusunun mo-
törlü tümenleri gibidir; yalnız teker-
lekli vasıtalar yerine kanatlı vasıtalar-

la taşınmaktadırlar. Uçar tümenlerin
motörlü tümenlere karşı büyük bir üs-
tünlüğü vardır ki o da düşman cephe-
sinin yüzlerce kilometre gerilerine yıl-
dırım sür'atle indirilivermeleridir. Bu
imkân, onlara, büyük bir hareket ve
manevra kabiliyeti ve aynı zamanda
baskın yapmak kolaylığı da vermekte-
dir.

Uçar tümenlerin sıhhiye uçakları da
yaralıları ve hastaları sür'atle geriye
götürmek suretile bunların hayatını
kurtarmakta ve bazı hallerde esir ol-
malarını önlemektedir.

Cephelerde yaralanan askerler koskocama n taşıt uçakları ile en yakın hastanelere
nakledilmektedirler. Uçakta lüzum olduğu zaman doktor subaylar, hastabakıcıların
yardımı ile ameliyat bile yapmaktadırlar.

Tayyare nakil grubu lideri uçuş yüzbaşısı
Bayan Jaqueline Cozhrane

— Müthiş bir zelzele olmuş, yer yer yangınlar çıkmış, derken bir yağmur, bir yağmur; her tarafı seller basmış, herkes canından ümidi kesmiş. Her ağızdan bir ses: Ah!.. Of!.. Bir de kim çıkagelmiş?.

— Bunu bilmiyecek ne var? Eğer anlattığın bir masalsa Of Lâla, yok, hakikatse Kızılay gelmiştir!.

Kızılay hastabakıcı hemşireler mektebinden bu yıl mezun olanlara diploma dağıtılıyor.

Kızılayın yetiştirdiği Hemşireler

Kızılay Cemiyetinin İstanbulda Ak-saraydaki hastabakıcı hemşireleri mektebi bu sene de 18 mezun vermiştir. Bu münasebetle mektepte büyük bir tören yapılmış, genç hemşirelere, seçkin davetliler huzurunda Profsör Doktor Tevfik Sağlam tarafından diplomaları dağıtılmıştır. Mezun hemşireler mektepte öğrendikleri bilgileri hayatta ve mesleklerinde tatbik etmek üzere hastahanelere verilmişlerdir.

Hastabakıcı hemşire yetiştirmek üzere Kızılay cemiyeti bu mektebi 1925 senesinde açmıştır. Şimdiye kadar bu şefkat ocağından 389 hemşire mezun olmuştur. Mektep, her sene 18 - 25 arasında mezun vermektedir. Burada tedris müddeti üç senedir.

Orta mektep mezunlarına kapılarını açan Hastabakıcı Hemşireler Mektebi, memleketimizin sağlık sahasında pek ziyade muhtaç olduğumuz kıymetli elemanlar yetiştirmektedir. Bugünkü tıbbın istediği evsaf ve bilgilerle yetiştirilmiş bir hastabakıcının, hastalar üzerinde ne kadar önemli roller oynadığını uzun uzadıya izah etmeğe lüzum yoktur. Hastabakıcı hemşire, tedavi ve şefkatine tevdi edilen bir hastayı maddi ve manevî tedavi şekilleriyle iyi etmeğe uğraşan vefakâr ve feragatkâr bir kıymettir. İyi yetiştirilmiş, tıbbın ön plâna gelen bilgileriyle teçhiz edilmiş bir hastabakıcı, doktorun en mühim yardımcısı, birçok vak'alarda dok-

toru aratmayan bir uzuvdur.

Gece ve gündüz, bütün dikkat ve enerjisini, kendisine tevdi edilen hastalara sarfeden, onların ıstırap ve elemelerini dindirmek için kendi istirahat ve rahatını feda eden hastabakıcı hemşire, her yerde ve her vakit hürmete lâyık bir şahsiyettir.

Kızılayın Hastabakıcı Mektebinden diploma alan genç hemşireler, beş sene müddetle Sıhhat Vekâletinin göste-

receği hastahane çalışmaya mecburdur. Bu müddetin hitamında, mecburî hizmetini bitiren hemşireler, istedikleri gibi çalışmaya mezun oldukları halde, şimdiye kadar bu mektepten çıkanlardan hemen hiç birisi, hastahaneleri ve ihtimam ve şefkatlerine tevdi edilen hastalarını terketmemişlerdir.

Hastabakıcı Hemşireler Mektebinde okuyan talebelerin bütün masrafları Kızılaya aittir. laşe, ibate, tedris levazımından başka, tahsil müddeti zarfında kendilerine ayrıca cep harçlığı da verilmektedir. Üç senelik bir ders müddeti zarfında bir hemşirenin bu şartlar altında yetiştirilmiş olması, Kızılay için mühim bir fedakârlığa katlanmak demektir. Fakat, yurddaşların sağlığı mevzuubahis olduğu vakit, Cemiyet, bu gibi fedakârlıkları daha fazlasıyla göstermektedir. Bunun misalini her vakit ve bir çok yerlerde iftiharla görüyoruz.

Mektepten diploma alanlar evvelâ 20 lira aslî maaşla vazifeye tayin edilmektedir. Barem Kanunu mucibince, hemşireler, muayyen hizmet senelerinden sonra kademe kademe terfi etmektedir. Hastabakıcılık, memleketimizde bir ihtisas şubesi ve bir meslek haline gelmiştir. Bunda Kızılayın büyük himmeti olmuştur. Hastabakıcılar Mektebinin yeni mezunlarına mesleklerinde muvaffakiyet dileriz.

Hemşirelere

Barut kokan bir havada,
Hayat sunar elleriniz,
Yavru kuş kalsa yuvada,
Şifa verir dilleriniz.

Yamasıza yama olur,
Anasıza ana olur,
Kardeşsize abla olur,
Melek gibi halлерiniz..

Acı sizden kaçır heman,
Keder uçar olup duman,
Hayat gibi durduğu an,
Yakanızda gülleriniz..

Nice dulu, ihtiyarı,
Solgun yüzlü çocukları,
Yaptınız yurt bahtıyarı,
Ölçülemez değeriniz..

Kerim YUND

Yaralanan bir Kızılhaç hemşiresi arkadaş!

Yunan Gençlik Kızılhaç Cemiyetinin Çocuklara Yardımı

Yunan Gençlik Kızılhaç Cemiyeti 1940-1942 ye kadar valde ve bebeklerle 16 yaşından aşağı çocukları iase için bir yardım müessesesi vücudunda getirmiştir. Cemiyet çocukların tıbbi muayeneleri ve süt dağıtımıyla meşgul olmak üzere Atina ve Pire havalisinde buna benzer birçok merkezler açmıştır.

1941 senesi yaz aylarında Gençlik Kızılhaç Cemiyeti tarafından iaseleri deruhte olunan bebeklerin sayısı 15.000 i aşmıştır. Bunlardan her biri ayda altmış tirit yemekte ve bu işe son baharda da devam olunmaktadır. Bu suretle ölüm mikdarı son derece azalmaktadır. Bu tiritler bazan pirinç unu bazan Amerika ve İtalyadan gelen gıda taneleri ve bazan da mezkûr cemiyetin ihtimamiyle Yunanistanda imal olunan gıda maddeleriyle ihzar olunmaktadır. Gençlik Türk Kızılay cemiyeti de 11.000 kilo pirinç unu 9.600 kilo şeker ve 3 sandık süt tozu gönder-

mek suretiyle bu yardıma iştirak etmiştir.

Gençlik Yunan Kızılhaç Cemiyeti 13000 i emzikte olmak üzere 23.000 çocuğa 14.000 kilo pirinç unu, 10.000 kilo mercimek unu, 3.500 kilo yulaf unu 6.100 kilo bisküvi 7.457 kilo üzüm, 519 kilo incir, 3275 kilo şeker, Türkiye de müstahzar 106 kutu süt, 2756 kilo üzüm şekeri olmak üzere ceman yekûn 50 ton yiyecek maddesi tevzi etmiştir. Çocuk analarına bunlardan başka aşağıda isimleri geçen eşya tevdi edilmiştir: 660 kilo sabun, 110 parça elbise, vitamin ve kalsyumu muhtevi 381 şişe ilâçtan maada Yunan Kızılhaç Cemiyetine verilen 1630 sandık süt tozu merkezler ve gençlik Kızılhaç gurupları marifetiyle Atina ve Pirede bulunan 42.000 yeni doğmuş ve 2 yaşında çocuklara tevzi edilmiştir.

Bu külfetli işi başarmak için Gençlik Yunan Kızılhaç Cemiyeti diğer hayır müesseseleriyle sıkı bir iş birliği yapmış olmakla beraber merkezlerin çalışmalarını üzerine alan

Gönüllü bir hemşire

Bir Kızılay hemşiresi gençlik Kızılay üyelerini bir geçitten geçirirken

İsviçre Kızılhaç cemiyetine mensup heyetin vüruduna kadar geçen müddet zarfında işlerin en ağır ve mühim kısmını kendisi başarmakta idi.

Fransada Bombardıman Felâket-zedelerine yardım:

Fransız Kızılhaç Cemiyetine mensup kadın kondoktörler, hastabakıcı hemşireler, yardımcıları, sedyeciler Paris havalisini müteessir eden geçen 4 nisan bombardımanını takip eden zamanları hesaba katmaksızın canlarıyla, başlarıyla uğraşmışlardır. Paspo müdafaa servisleri tarafından harekete geçirilen Fransız Kızılhaç Cemiyetine mensup daimi otomobil teşkilleri sayesinde 60 hemşire, 200 im-

HAC SINDA

...kursu devam ederken

dateci, birkaç dakika içinde bombardıman mahallerine yetiştirilmiştir. Bunlar, güç olmakla beraber enkaz altından çıkarılan ölülerin hüviyetlerini tesbit etmiş, tabutlama işlerini yapmışlardır. Bunlar ölülerin tekfinine gömülmesine kadar matemzede ailelerin etrafını kuşatarak onları teselli etmişlerdir.

İmdatçı kadın ekipleri Fransız Kızılhaç Cemiyetine mensup dispanserlerle misafirhanelere yatırılan felâketzedelerin çocuklarıyla meşgul olmuşlardır.

Kızılhaç Cemiyetleri Birliği Sekreterliği:

Birliğin sekreterliği eski hıfzıssıhha, imdat şubeleri bir büroya inkılâp

Cephede ateş yakınlarına kadar sokularak yaralı taşıyan üniformalı Kızılhaç

hemşireleri

ettiğinden birlik bu yeni büronun çalışmalarını teşkil ve tertibi hususunda Doktor Emilyo Pampan'ın müzaharetini temine muvaffak olmuştur. Doktor Pampan 1921 senesindenberi milli ve beynelmilel sahalarda yüksek vazifelerle meşgul olmuş ve umumi sıhhatle alâkadar olan muhitlerde çok tanınmıştır. Avrupa, cenubi Amerika ile Uzak Şarkta elde ettiği büyük tecrübeler ona bilhassa bir otorite (sa'la) bahşetmekte olduğundan bundan Birlik vasıtasıyla Kızılhaçın milli cemiyetleri faydalı bir surette istifade edebileceklerdir.

Kızılhaç için yeni menbalar

İsviçre otelciler cemiyeti otellerde Kızılhaç cemiyeti pullarının satılmasını temin suretiyle çocuklara yardıma karar vermiş olduğundan işbu

karar ahiren tatbik ve yürürlüğe konmuştur. Her müşteri otel faturasını tediye ettiği zaman harp felâketinden müteessir olan çocukların menfaatine 10 santimlik Kızılhaç pulu almak mecburiyetinde bulundurulacaktır.

İsviçre Kızılhaç Cemiyeti:

İsveç Kızılhaç cemiyeti 1842 senesi içinde tertip ettiği milli ianenin tutarı olan 2 milyon krunu bervec-hiâti taksim etmiştir: 232.000 kron İsveçli çocuklar için sarfedilmiştir.

Staj gören gönüllü hemşireler

Amerikan Ordusunda

Tropikal hastalıklarla nasıl mücadele ediliyor?

Amerikanın kara ve deniz ordularına mensup doktorlar tropikal hastalıkların orduya yayılmasına mani olmak ve bu hastalıklara karşı mücadele için son zamanlarda «Harp ve Harpsunu Tıp Servisi» New York şehrinde milli bir toplantı yaparak bu esaslara varılmıştır.

Simdi, Amerikada malarya mücadelesi için hususi ekipler yetiştiriliyor, ve bu ekipler Amerika haricine sevk edilerek bu hastalıkların ika ettiği zararlar tesbit ettiriliyor.

Amerikan deniz kuvvetlerinin tıp birliği. Aline mensup olan kumandan Omar J. Brown bu hususta demiştir ki:

Deniz tıp okulunda mütemadiyen bu kabil ekipler yetiştiriliyor. Çünkü, denizciler malaryanın ne demek olduğunu pekâlâ bilirler. Bahriyenin bir malarya kontrol istasyonu vardı. Bu istasyonda muntazam bir programla çalışarak çok iyi neticeler elde edilmiştir. Bu teşkilât esas olarak kabul edilerek daha büyük mikyasta bir korunma serivisi vücuda getirilecektir. Haşeratı öldürmek için yeni bir ilaç bulunmuştur. Bu ilaç, kü-

Sıtmaya karşı tedbir alan Kızılhaç teşkilâtı iğne yaparken

çük bir kutuya konarak çadırda ve açık arazide kullanılmaktadır.

Kıtalar, malaryalı bir arazide bulunduğu vakitler hususi tedbir alır. Bahriyeye emir verilmiştir; gemiler, limana girmeden evvel geminin her yeri hususi ilaçla ovulur. Aynı zamanda elbise ve çamaşırlar da dezenfekte edilerek bol bol atabrine kullanılır.

Michigan üniversitesinin epidemiology profesörü Dr. L. T. Coggeshall, anopheleline sivrisineklerin hayatları esnasında gayet tehlikeli olduklarını ve bu gibi zamanlarda sürekli hücumlarla insanı zehirliyeceklerini izah ettikten sonra şöyle demiştir:

Simdilik kabul edilen kontrol usullerile iktifa etmeliyiz. Fakat, kontrollerimizi genişletecek olursak tehlikenin dünyayı tehdit edecek mahiyet aldığını görürüz. Malarya, harpsunu plânlarımızı müşküle sokacak amillerden biridir.

Bugün için 60 saat zarfında dünyanın herhangi bir köşesine seyahat etmek mümkün olduğuna göre, mikropta aynı süratle yayılabilir. İkinci derecede olsa dahi; muhtemel bir salgın karşısında hükümet tarafından esash tedbirler alınacak olursa, tehlike atlatılmış sayılır. Brezilyada başgösteren salgın, Brezilya hükümetile Rockefeller teşkilâtına 2,500,000 dolara mal oldu. Ancak bu suretle salgın önlenilebildi. Hastalığın ika edeceği büyük zararları nazarı itibara alacak

a) Sıtmaya karşı savaşma Pasifikte devam etmektedir. Burada Amerikan bahriyesinden Başçavuş Robert L. Cenubi Pasifikte bir bataklıkta ilaç serperken. Bu ilaç sıtmayı aşılayan sivrisinekleri öldürür, çünkü hastalık adalarda çok tehlikeli bir vaziyet almıştır.

olursak sarfiyatın hiç de fazla olmadığına kanaat getirilebilir.

1940 senesindenberi Brezilyada malarya dan eser kalmamıştır. İki sene evvel 12.000 millik bir arazi adeta ölüm saçıyordu. Hastalık, her tarafa sirayet etmişti. Bu arada tesis olunan malarya servisleri birlikte Rockefeller teşkilâtı da faaliyete geçerek ölüm mikro- bunu taşıyan sivrisinekler tamamen imha edildi.

Amerikada Malarya bulundu

Malaryayı tropikal bir hastalık olarak kabul etmek hatadır. Dr. Coggeshall'e göre bu hastalık her yerde mevcuttur. Bile- şik Amerikada milyonlarca malarya vak'ası müşahade edilmiştir, ve hastalıktan her se- ne 5.000 kişi ölmektedir. Birkaç sene evvel Şimali Californiada, Minnesota, Michigan ve Connecticut da ani bir yayılma kaydedilmiş- tir. Hastalık, yazın şimal havalisinde meyve tophiyarak göçebe hayatı geçiren bir takım insanlar tarafından nakledildiği tetkikat ne- ticesinde anlaşılmıştır. Anopheles Quadris maculatus sivrisinekleri bilhassa Amerikada müşahade edilmektedir; ve bunların sayısı pek çoktur.

Dr. Coggeshall, insanları malaryaya karşı koruyacak bir aşının mevcut olmadığını bildirmiştir. Ve müessir bir aşının bu- lunması da gayet şüphelidir; çünkü, hasta- lığın hüküm sürdüğü müddetce esasen mu- afiyet başgöstermiş oluyor. Bu devrede bu kabil mikroplara karşı mukavemet hasil ol- lur. Fakat, herhangi bir kimse bir sene zar- fında üç çeşit malaryaya tutulması kabil olduğu gibi, yine bu müddet zarfında has- talığın müteaddit hamleleriyle karşılaş- labilir. Hastalık pek öldürücü sayılmamakla beraber yapılan istatistikler, malaryayı dev- rimizin en büyük tıbbi meselelerinden biri olarak göstermektedir. Diğer taraftan malar- yanın yayılmasının başlıca amillerinden biri de harptir. Esasen günden güne artan ma- laryaya harp o derece yakınlık göstermiştir ki, bu vaziyet karşısında haklı olarak ismi- ne «Harp Malaryası» diyeceğiz.

Geçen dünya harbında vaziyet bu kadar vahim değildi.

Dr. Coggeshall, geçen harpteki malarya vaziyetini şöyle izah etmiştir:

Geçen dünya harbinde tecrübelerimiz bizi ciddi bir malarya meselesile karşılaş- tırmadı. Çünkü, bidayette Amerikan kıtaları Fransanın şimal mıntakasına yerleşmişlerdi nisanından 1918 ikinciteşrin ayına kadar 36 ve bu havalide malarya hastalığı yoktu. 1917 kişi malaryadan ölmüştü. Kaydedilen en yük- sek malarya vakaları esasen harp mıntaka- sından zuhur etmiş değildi. Harbin devam ettiği müddet zarfında müşahade edilen ma- larya vakaları şunlardı:

Panamada, binde 88. Philippines'lerde, binde 25. Birleşik Amerikada, binde 4. Avrupada, 0,4.

Fakat içinde bulunduğumuz harp devresin- de bu feci hastalık gayet vahim neti- celer doğurmuştur. Çünkü, insanlar hastalık ve mikrop yataklarını harp sahnesi olarak

seçmişlerdir. Birçok deniz aşırı Amerikan kıtaları tropikal mıntakalarda bulunuyorlar. Ve malarya menbaı sayılan bu yerlerde has- talıkla yakın bir temas halindedir.

En tehlikeli malarya mikrobunu taşıyan sivrisinek Anopheles Gambiac dır ki; bu da, umumiyet itibarile Afrikada bulunur. Aynı zamanda hava şeraiti hastalığın çabuk yayılmasına sebebiyet verecek şekildedir. Amerikan ordusuna mensup doktorlar tehli- keyi zamanında sezerek hastalığı altıtmek için ciddi gayretler sarfediyorlar. Malarya ile mücadele edecek ekipler hususi bir surette yetiştirildikten sonra cepheye gönderilmek- tedir. Ayrıca, malaryanın sirayet seyrini ve vakalarını tesbit etmek için birçok teşkilât da mevcuttur. Harp sahnesinde hastalığı önlemek için muhtelif çarelere baş vurulmak- tadır. Bu arada hususi cibinlikler, haşeratı öldüren müessir ilâçlar, ağaç dalları ve has- talığı uzaklaştıran ilâçlardan istifade edil- mektedir. Aynı zamanda malarya mütehas- sısları kontrolü bihakkın temin edebilmek için bilinen bütün metodlara baş vurulmuş- tur.

Vinin ve atabrin hastalığı tamamen iza- le eden bir ilâç olarak kabul edilemez. Atabrine hastalığın baş göstermesine mani olamaz; ancak, teskin ve kontrol vazifesini görebilir. Günden güne azalan kinin stoku- nu nazarı itibara alacak olursak Atabrinin gayet elverişli bir ilâç olduğunu kabul etme- miz lâzımdır.

Hastalığa mani olacak ilâçların tesiri.

Birleşik Amerikanın tıbbiye koluna men- sup Yarbay Thomas T. Mackie'nin tropi- cal hastalıklar üzerinde büyük bir ihtisası vardır. Yarbay, hastalığı önlemek bakımın- dan ciddi hamleler yapıldığını ve bu işin ya- vaş yavaş tekemmül sahasına gireceğini bil- dirmiştir.

Mütehassıs ayrıca şu izahatı vermiştir:

Tifo, paratifo, tetanus ve sarı humma için aşılarımız vardır. Ve bunların koruma bakımından değerleri tesbit edilmiştir. Aynı zamanda, veba, kolera, tifüs aşıları da tak- dire şayandır. Hastalıkları kontrol ve yayıl- masına mani olmak bakımından esaslı adımlar atılmıştır. Geçen sene büyük harpte ti- füs salgınlığı göze çaracak büyüklükte ol- masına rağmen garbi Avrupada bulunan or- dulara sirayet etmemiştir. Pek tabii olarak Balkanlarda, Garbi Rusyada ve Polonyada büyük bir salgın hüküm sürüyordu.

Bu harpte vaziyet bambaşka.

Bu harpte vaziyet çok muğlaktır. Şimali ve cenubi Amerika ile Avusturalya ve Türkiye istisna edilecek olursa, dünyanın her yerinde harp edilmektedir. Bilhassa harp tropic ve subtropic mıntakalarda cereyan et- mektedir.

İstikbalde daha önemli kontrol tedbirleri alınmalıdır.

Malarya programında, behemehal sıvrısı- nek kontrolü olmalıdır. Böylece, Bir-

Yurdda Kızılay

(7'nci sayfadadan devam)

Cümüşhane vilâyetindeki yoksullara yardım olmak üzere yüz takım iç ve yüz takım giyim eşyası gönderilmiş- tir.

Cemiyetimiz, Düzce fakirler hasta yuvasına 30 battaniye, 15 yatak, 15 yastık, 2 sedye ile Rize vilâyetinin muhtaç halkına yiyecek tedariki için iki kalemde cem'an 7.500 lira yar- dımda bulunmuştur.

Mihalıcık kazasının sekiz köyünde muhtaç halka yiyecek tedariki için 2.500 lira yardımda bulunulmuş- tur.

Cemiyetimiz tarafından İzmir ve Mersin limanlarında esirlerin mü- badelesi münasebetile İngiliz ve İtal- yan sefaretleri teşekkürlerini umumi merkezimize bildirmişlerdir.

Cemiyetimiz Yunanistana yapılan yardımlara ilâve olarak 10.7.943 tarihinde İsveç vâkuru ile, aşağıdaki gıda maddelerini göndermek suretile yeniden yardımlara başlamıştır.

Yunan veremlileri için yapılacak dispensere de Cemiyetimiz:

- 100 Şilte
- 200 Çarşaf
- 100 Yastık
- 100 Yastık kılıfı
- 100 Battaniye göndermek suretile yar- dımlarda bulunmuştur.
- 180 Ton kuru fasulye
- 50 ton Nohut
- 50 ton Buğday
- 10 ton Makarna
- 20 ton İncir
- 24 ton Rafine pamuk yağı
- 334 ton yekûn

İngiliz hariciyesinden hariciyemize gönderilen bir notada esir mübade- lelerinde Kızılay'ın İngiliz esirlerine gösterdiği ihtimamdan dolayı teşekkür edilmiş ve bu teşekkürlerinin bu işte çalışanların hepsine ibrâğı rica edilmiş- tir.

İleşik Devletler zulüm gören memleketlerde zuhur edecek hastalıkları karşılamalı ve bu işlerde mühim bir tıbbi mesuliyet kabul et- melidir. İstikbaldeki tedarikât arasında yi- yecek, giyecek ve açlık meseleleri de ehem- miyetle nazarı itibara alındığı takdirde has- talıkları müessir bir tedavi ve murakabe al- tına almak mümkün olabilir. Bu mesuliyet- ler arasında tropical hastalıkların mühim bir rol oynayacağı ihtimal dahilindedir.

Uludağ'dan nefis bir kış manzarası: Karlar altında kalan çamlar arasından otel görünüyor.

Sağlık ve Enerji kaynağı ULUDAĞ

*Kışın kayak, yazın dağ sporlarına sahne olan bu güzel yer
insanlar için bulunmaz bir sıhhat menbaıdır..*

Yazan: Ahmet İhsan

Kış aylarında en hararetili kayak sporlarına sahne olan Uludağ, yaz mevsiminin bunaltıcı sıcakları bastırıldığı vakit te, bir istirahat yeri olmaktadır. Birkaç yıldanberi, yaz aylarında Uludağ oteli yerli ve yabancı pek çok ziyaretçilerle dolup boşalmaktadır. Deniz sathından iki bin metre yüksekte, temiz ve serin dağ havası almak isteyenler, hiç olmazsa on beş yirmi günlük bir fırsat bularak kendilerini Uludağ'a atmaktadırlar.

Yaz günlerinde Uludağ'da yaşa-

nan hayat, başlıbaşına bir âlemdir. Kış mevsiminin karlı, fırtınalı, tipili zamanlarında kayak sporu için Uludağ'a tırmananlar ne kadar çok oluyorsa, yaz aylarında da dinlenmek, aynı zamanda dağ sporu yapmak için gelenler o nisbette fazladır. Uludağ, her bakımdan, yaz ve kış, insan sıhhati için çok faydalı bir yer olmuştur.

Kışın, kânunuevvelden mart sonlarına kadar kayak sporu için dağa tırmananlar, burada tabiatın bütün güzelliklerini, bütün şüirini ve letafetini

bulmaktadırlar. Deniz sathından 800-1000 metreden itibaren kayak sporu yapacak kadar kar tabakasıyla örtülen ve rakım yükseldikçe kalınlığı artan bembeyaz kar yığınları üstünde kayan gençler, burada sıhhat ve kuvvet kazanıyor, tabiatın bulunmaz güzelliği ile sımsıkı beraber bulunuyorlar. Kışın bu dağda kayak sporu yapıp ta şehre inenler, plâjlarda, kızgın güneş altında ve kumlar üstünde yanan, esmerleşen insanlar gibi yanmış olarak avdet etmektedirler. Berrak bir güneş

ziyası altında ve bembeyaz kar tabakaları üstünde sadece bir atlet fanilâsiyle koşan, kayan, gezen genç insan vücudü, tabiatın dağ iklimine bahsettiği hususiyetlerden azamî şekilde istifade etmektedir.

Kış sporları başlıbaşına bir sıhhat kaynağı olduğu gibi yaz aylarının hususî şartlara dayanan dağ sporu da bambaşka bir sağlık menbaı oluyor. Kışın Uludağa çıkamayanlar, yazın, bunu başka şekilde telâfi edebilmektedirler. Uludağ otelinde ve kayak evinde haziranın on beşinden ağustos sonuna kadar yer bulmak hemen hemen kabil değildir. Otelde ve kayak evindeki odalar, daha çok evvelden tutuluyor.

Uludağda, güzel bir otel, bir de sporcular için bir kayak evi vardır. Otel ve kayak evi, Bursa dağcılık kulübü tarafından idare ediliyor. Her iki yerde de misafirlerin istirahatlerini - yaz ve kış - temin etmek için büyük fedakârlıklar yapılmaktadır. Yaz aylarında dağ mevsiminde Bursa ile Otel arasında her gün otobüs seferi yapılmaktadır. Normal senelerde bu seferlere birkaç otobüs tahsis edildiği halde, bu sene ancak bir otobüs işliyor. Sabahları saat 8,30 da Bursadan kalın otobüs 10,30 da otele varmakta ve akşam 18,30 da Bursaya avdet etmektedir. Bu suretle otel ile şehir arasında daimî bir muvasala temin olunmaktadır. Bundan başka hususî oto-

mobillerle gününbirliğine gelip gidenler de pek çoktur.

Otelde sabah kahvaltısı, öğle ve akşam yemekleri dahil olmak üzere beher müşteriden 750 kuruş alınmaktadır ki bugünkü şartlara göre bu fiyat gayet ucuz talâkki edilebilir. Kayak evinde ise aynı servis için 450 kuruş alınıyor. Dağcılık kulübü, dağa gelenlere her türlü kolaylığı göstermek maksadiyle, otelin açığını kulüp bütçesinden kapamaktadır.

Uludağ oteli, bugünkü tehacüme karşı kâfi gelmemektedir. O kadar talep olduğu halde bunların mühim bir kısmı is'af olunamıyor. Dağ havasının, yalnız dinlenmek, istirahat etmekten başka birçok hastalıklara da iyi geldiği anlaşıldığından buraya gelmek isteyenler günden güne artmakta, fakat bütün arzular tatmin olunamamaktadır. Uludağ, turistik bakımdan büyük bir inkişafa namzet bulunuyor. Bu itibarla Uludağda, yaz ve kış şartlarını da göz önünde tutarak büyük bir, hatâ iki otel yaptırmak icabetmektedir. Bu oteller yapıldığı takdirde Uludağ, her manasiyle tam bir sıhhat kaynağı olacaktır.

Şimdiki otelde misafirler iyi vakit geçirmektedirler. Fakat, bugünkü hayat şartlarının icap ettirdiği daha başka tesislerin de yapılmasına lüzum vardır. Dağ otelinde oturanlar, bir aile hayatı yaşıyorlar. İnsan, otele vardiktan yarım saat sonra herkesle he-

men ahbab olmakta, bir gecelik misaferetten sonra ise kendini o aile efradından bir fert olarak kabul etmektedir. Bu kadar samimî bir hava içinde, mes'ut, her türlü düşünceden âzade, tabiatın binbir güzellikleriyle başbaşa ve karşıkarşıya kalmak, bütün bir senenin yorgunluğunu, birkaç günde dindirmeye kâfi geliyor.

Otel sakinleri, yemek zamanları haricinde, dağın binbir güzelliklerini yakından görmek için yürüyüşe çıkıyorlar. Güzel ormanlar, şırl şırl akan buz gibi sular, ufaklı büyüklü dereler, ayrı ayrı isimler taşıyan dağ tepeleri ve nihayet yaz kış kar bulunan zirve, büyüklü küçüklü göller, hep gezilecek yerlerdir. Bunlardan bir tanesine gidip gelmek bütün bir günü almaktadır. Arkalarında çantaları, ayaklarında kısa pantolon ve dağ kunduralarıyla yürüyüşe çıkan kadın, erkek ve çocuk kabileleri güneş batarken, yüzleri güneşten bir tunç halini alarak otele dönüyorlar. Nefis bir yemek yiyen, sonra bir kahve içen dağ seyyahları, ertesi gün daha başka güzel yerleri görmek için erkenden yatıyorlar ve rahat bir uykuya dalyorlar.

Uludağ, yalnız Bursalılara değil, bu memleketin bütün evlâtlarına tabiatın bahsettiği müstesna bir varlıktır. Bundan yaz ve kış istifade etmek en büyük bir nimettir.

Ahmet İhsan

Uludağda kayak evi civarının kış manzarası

Tip Aleminde Mühim Bir Keşif

Kırmızı kan hücreleri yaraları çabuk kapatıyor

Amerikan laboratuvarlarında kan üzerinde tecrübeler yapılırken

Bugünlerde gayet ehemmiyetli bir keşif yapılmıştır. Kırmızı kan hücrelerinin, iltihaplı yaraları, yanıkları pek çabuk iyileştirdiği öğrenilmiştir. Yine bu küreler sayesinde ülser tedavisinde önemli hatveler atılmıştır. Kürelerin tesiri anidir. İztırap derhal izale ediliyor.

GEREK sivil ve gerekse askerlere lüzum halinde kan nakledebilmek için biriktirme merkezleri faaliyete geçmişlerdi. Fakat, toplanan kandaki kırmızı hücreler lüzumsuz addedilerek atılıyordu. Yalnız, kehribar rengindeki plazmanlar alakonuyordu. Böylece toplanan kanın aşağı yukarı yarısı boşa gidiyordu. Kırmızı kürelerin yaralara, yanığa ve bilhassa ülser tedavisine gayet elverişli olduğu anlaşılmınca, hücreler toplanacaktır.

TEDAVİ usulünü keşfeden New-York'lu Doktor John J. Moorhead'dır. Kırmızı küreler evvelâ Pearl Harbor'da tecrübe edilmiş ve Doktor John J. Moorhead bu tıp harikasının bahsettiği şayanı hayret neticeyi pek yakın-

dan müşahade etmiştir. Bu düşünce-sinden daha evvel, Dr. Lester J. Unger'e bahsetmişti. Dr. Lester, New-York Tıp hastahanesinin kan ve plazma direktörüydü.

NİSAN ayında Dr. John'la Dr. Lester ilk klinik tecrübesini yaptılar. Hastanın dizinde 9 inçlik gayet derin bir yara açılmıştı, ve kemiklerin birleşme noktası tamamen gözüküyordu.

Hasta iyileşiyor

YARIĞA, dolup taşmıca kadar kırmızı küreler konmuş, üzeri pamuk ve gazlı bezlerle örtülmüş. Bu tedavi birkaç defa tecrübe edildikten sonra hasta tamamen iyileşmişti, ayağını oynatabiliyordu.

NEW-YORK Post-Graduate hastahanesi doktorlarından Harry V. Spaulding'de kırmızı hücreler sayesinde ayakta ve kalçadan diz kapağına kadar olan kısımlardaki çok ağır yanık yaralarını kolayca tedavi etmeğe muvaffak olmuştur. Aynı zamanda diğer hallerde de kırmızı küreler işe çok elverişli olduğu tesbit edilmiştir. Yara, yanık ve ülser tedavisinden başka (osteomyelitis ve carpus) gibi

Kızılhaç hemşiresi tarafından kan muayenesi yapılırken

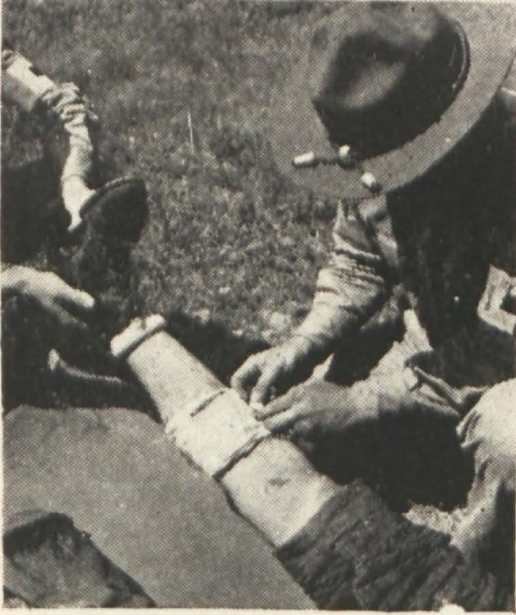
kemik enflamasyonlarında kırmızı kürelerin faydası görülmüştür.

Dr. MOORHEAD'le Dr. Unger bu usulle tedavi edilen hastaların adet itibarile az olduğunu kabul etmekle beraber diğer New-York hastahanelerinde alınan neticelere ait «Amerikan Cerrahi Mecmuası» nda ehemmiyetli bir rapor neşredilmiştir.

Raporda, başlıca ve kat'i neticeler alındıktan sonra bu usulün deniz ve hava kuvvetlerinde tatbik edilebileceği yazılıdır.

KIRMIZI HÜCRELER NASIL İSTİMAL EDİLECEK?

Dr. MOORHEAD ve Dr. Unger, hücrelerin ne şekilde kullanılacağını tesbit etmeden hastalarını iyi etmeğe muvaffak olmuşlardır. Fakat, bu nokta gayet mühimdir. Bazı suallere cevap istenilmektedir.

Kan tedavisi ile kapanan bir yara

KIRMIZI kürelerin kuru - nemli-kuru toz halinde kullanmanın vereceği ayrı ayrı neticeler henüz tesbit edilmiş değildir. Diğer taraftan muhtelif kan gruplarından toplanacak kürelerin vereceği netice de malûm değildir

HARBİN devam ettiği bu sıralarda bu iki müdekkikin faaliyeti pek ehemmiyetlidir. Esasen askerler kadar siviller de yara ve yarıklardan müteessir oluyorlar. En iltihaplı yaralarda dahi tesirini gösteren bu usul harp sahalarında büyük roller oynayacağına asla şüphe edilmez.

KIRMIZI hücreleri kullanan iki kan merkezi Detroit dedir. Ancak, bu müessese hücreleri Dr. Moorhead ve Unger usulile kullanılmıştır.

Esir mübadelesi

(5 inci sayfadan devam)

kuduz misafirhanesi mevcuttur. Bu misafirhane kuduz şüphesile köylerden veya civardan gelen musapların iâşe ve ibatelerine tahsis olunmuştur. Her türlü tertibatı haiz, temiz ve tam bir mükemmeliyete maliktir.

Bundan başka merkez, fakir halka görünmez yardımlar yapar. Nakden muavenet ettiği gibi eşya yardımlarında da bulunur. Ayakkabı, elbise, çamaşır tevzi durmadan devam eder. Yine fakirlerin sakatlarına yani kol-suz, bacaksız ve diğer sakatlara sun'î aza yaptırıp bu hayat kurbanlarının eksiklerini tamamlar. Mektep talebesine yapılan yardımlar da daimidir. Bunların giyim eşyası, ders levazımı, kitap vesaire ihtiyaçları, temin olunur.

Veremlilere yapılan yardım da İzmir merkezinin faaliyetleri arasında mühim bir yer tutar. Bunların radyografileri yaptırılır. Sanatoryoma gideceklerin yatak, çamaşır ve sair ihtiyaçları tedarik olunur. İlaçları verilir.

İzmir merkezi bu daimi ve mutad işlerinin haricinde bu sene fakir halka sıcak yemek temin etmek ve onların temizlik ihtiyaçlarını karşılamak işlerini de üzerine almak zorunda kalmıştır. Kızılayımız bu işlerin birincisini temin için halka büyük bir yardım olan aşevlerini açmıştır ki bugün şehrimizdeki aşevlerinin sayısı yedi-

ye balığ olmakta ve buralarda 9500 vatandaş mugaddi, temiz ve sıcak bir yemekle her gün gıdalanmaktadır. İlk 1942 birinci kanununun 12 sinde açılan aşevleri hâlâ faaliyettedir, ve imkân bulunursa bu faaliyetin tevsi edilerek idamesi mukarrerdir.

Temizlik meselesini de, Kızılay, fıkara hamamları açmak suretile halletmiştir. Fakirlerin parasız yıkanmasına tahsis olunan bu hamamlarda sabun, diğer her türlü masarf Kızılaya ait olduğu gibi çok düşük olanlara çamaşır ve elbise de verilmektedir. İzmir merkezi, son zamanlarda salgın bazı hastalıklar dolayısıyla İzmir cezaevindeki mahpuslara da sıcak yemek vermiş ve 550 kat çamaşır tevzi etmiştir.

Yurt içinde ve beynelmilel sahada yüklendiği hizmetler hakikaten ağır ve cemiyet için hakikaten hayırlı olan Kızılay bu faaliyetini temadi ettirmek, hattâ genişletmek için Türk halkının (Fazilete ve insanlığa yardım) duygusuna güvenmek mecburiyetindedir ve güvenmektedir. Türk vatandaşının yurdun en temiz, en verimli hayır müessesesi olan bu teşekkülü kuvvetlendirmek borcunu, vatan borcu bileceğine ve bildiğine şüphe yoktur. Bahusus ki Kızılaya uzatılan el, bir gün ihtimalât ile dolu bu dünyada, belki de kendimize uzattığımız el olur.

İhsan BARLAS

Kızılay merkezi umum müdürü Dr. Remzi Soneng bir İtalyan zabiti ile konuşurken

Gençlik Kurumunda

Hareketler

yazan

Muhiddin Himmetoğlu

Buca kampının umumî görünüşü

KIZILAY

Buca Gençlik

KAMPI

bu hal yeni gayretlere sevk etmektedir. İlerde büyük prevantortom tesisi gayretlerin başında gelmektedir.

Memleket duygusu pek geniş olan halkımız ve bu duygunun büyük yerleştirici ve yapıcıları olan öğretmenler ve çalışkan yavrularının her gün biraz daha artan ilgileri yakın bir gelecekte Kızılay'ın bu hayırlı şubasını göz alıcı ışıklarla daha büyük ilerleyişlere doğru götürecektir.

Bir kardeşlik ve şefkat yuvası halinde kurulduğu ilk gündenberi safha safha ilerlemeler kaydeden Gençlik Kurumu her yıl taze havadisler ve sevinç verici yeni haberlerle karşımızda görünüyor. Memleketin bir çok yerlerinde sağlık ve kültür bakımından yetişmiye haklı muhtaç yavrulara kamplar açma zayıf çocukları prevantoryömlara yerleştirme şeklinde göğsünü açan bu kurum bu yılda ilerleyiş yolunda olduğunu bize isbat etmiş olmuyor mu?

İzmir'in Güzel Buca'sında öğretmenlerinin nezareti altında 300 öğrenci bu yılda kapa çıkmış bulunuyor. Gençlik Kurumu başkanı ve İzmir valisinin ve bir çok ileri gelen kimselerin hazır bulunduğu açılış töreninde kampın maksat ve hedefi veciz bir şekilde belirtilmiş ve memleket evlâtlarına olan hayır üzerinde durulmuştur. Kampın çalışkan Müdürü Nuri Aydingöz'ün tavassutu ile küçük yavrularla yapılan konuşmalar, görülen faydanın önemini bize ne canlı olarak anlatıyor.

Her yıl sayısı artan kamplar ve kamplardaki öğrenci çoğalışı geçen yılki 164 yavruya mukabil bu yıl kamp gören 300 öğrenci ile isbatlamış olmuyor mu? Bu büyük ilerleyişte İzmir'in Sayın halkının ve İdarecilerinin candan alâkasını şüphesiz ki ön plâna almak gerekiyor. Ayrıca bu yıl kamp daha ilmi bir çalışma ile başlamış bulunuyor. Amerikalı mütehassıs Mr. Young kamp müdürü ile birlikte orada kalarak incelemeler yapmıştır.

Bu ilmi çalışmaların gelecek yılki faaliyetler üzerinde esaslı tesirler yapacağı muhakkaktır. Daha şimdiden bir hayli kilo aldıkları anlaşılan küçük öğrenciler gençlik Kurumunu pek sevindirmede memleket yavrularının faydalı olabildikleri nisbette faaliyetlerinden zevk duyan kurum idarecilerini

Amerikalı kamp mütehassısı, öğrencilerle bir arada

Zelzele Kuşığı ve Kızılay

(6 ncı sayfadan devam)

haline gelen bir şehrin korkunç karanlığında kaybolmuşlardı. Gökte sanki yedi başlı bir ejderha homurdanıyor, gazaba geldiği her saniyede çakan şimşekleri sağanak halinde boşanan salyaları takip ediyordu. İşte sevgili Adapazarı, Kocaelinin bu mâmur ve yeşil beldesi talihin kendisine böyle bir dekor içinde hazırladığı felâkete sahne oldu. Ne kadar ağlasak azdır.

Dört yıla yakın bir zamandanberi dünyayı saran umumi felâket içinde biz kendimizi masun bulduk. Barut bize yanaşamadı. Mermi toprağımıza düşemedi. Ateş yuvamıza atlayamadı. Harp kılıcını birçok milletlerin ensesine indirdi, onları yere serdi; fakat bize dokunamadı. Çünkü bütün bunlar insanların sebep olduğu felâketlerdir. Bizim felâketlerimiz ise insanın üstünde, dehâmızın yetişemediği varlıklardan gelmektedir. Bu varlıklara karşı elimizden ne gelir? Biz de onların esiri değil miyiz? Hayır! Bizim de yapacağımız şeyler vardır.

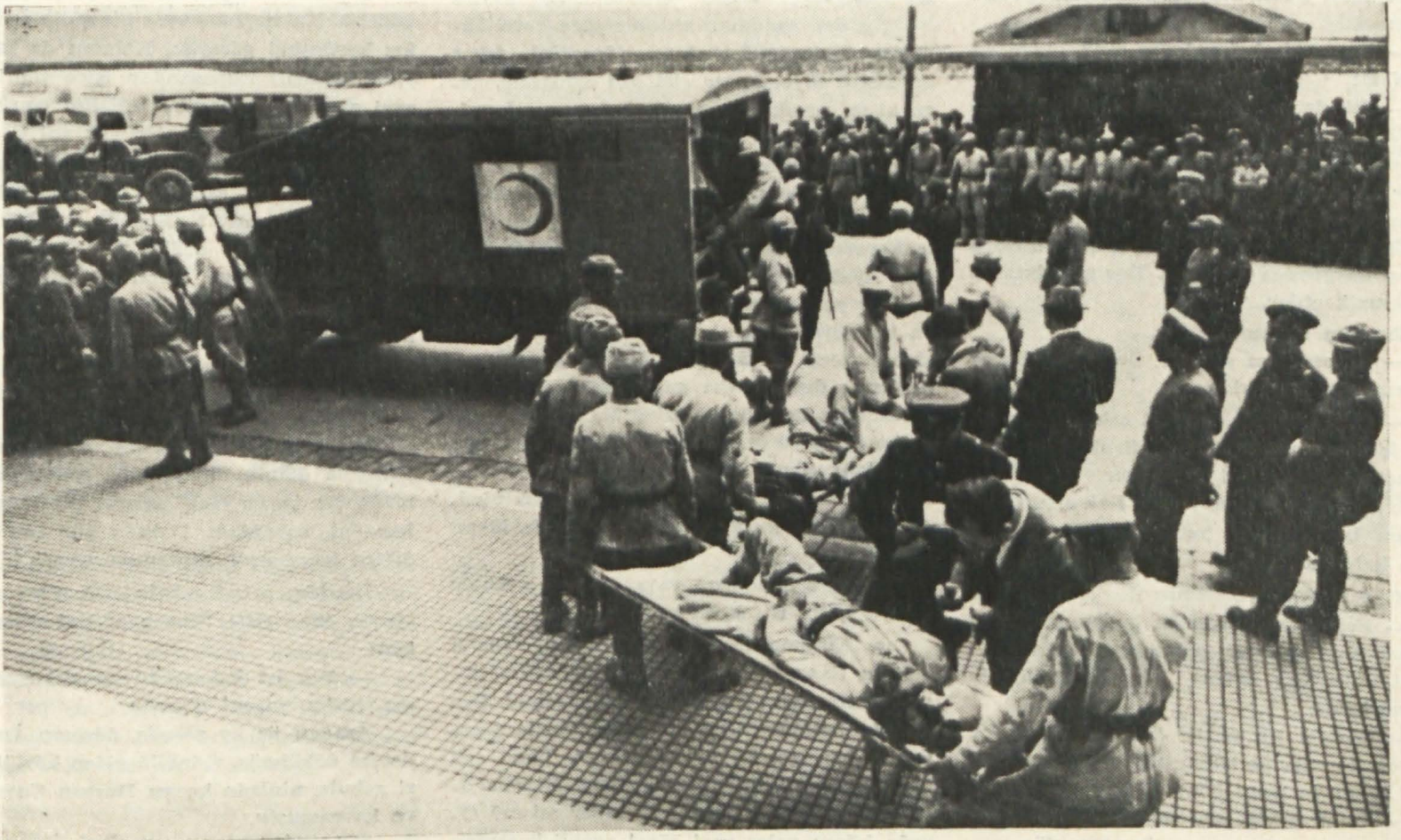

Adapazarında meskensiz kalmış olanlara sıcak yemek veriliyor.

Önce felâketimize bütün milletce ağlayacağız, sonra ısıak mendillerimizle yaralı kardeşlerimizin kanlarını sileceğiz. Kızılay bize rehber olacak, onun ardından felâkete uğrayan vatandaşlarımızın yardımına milletce koşacak, onların ızdırabını dindireceğiz. O za-

man belki Kızılayın iki ucu zelzele kuşağının arkasında kapanacak, yüz yılların milletimize armağan ettiği metanetle bütün belâlara göğüs germiş bulunacağız.

Bedii Karaburçak

Adapazarından İstanbule getirilen yaralılar Haydarpaşada Kızılay otomobillerile hastanelere naklediliyor.

Eminenin Nişanlısı

Selim Sırrı TARCAN

Muharebe Afyon civarında bütün şiddetle alınıp yürüyordu. Anadolu içlerine kadar sokulmuş olan düşman Türk topçusunun amansız ateşi karşısında güneş görmüş kar gibi çözülüyor, dağılıyor, eriyordu.

İbrahim Bey o kahraman yürekli, o temiz vicdanlı yedek subayı bataryasının boşa gitmiyen atışlarını idare ederken vurulmuş, önce çadıra ve oradan Garipçe köyünde bir eve götürülmüştü. Biraz kendine geldiği zaman başucunda ihtiyar bir nine ile kızının pervane gibi dolaştıklarını gördü. Ayşe kadının buruşuk nurlu yüzünü çerçevesiyle nazmaz bezinin kenarından kınalı saçları biraz gözüküyor, kızın da başını kenarları oyali bir örtü süslüyordu.

İbrahim'in bütün gece harareten içi yanmış, dili, damağı kurumuştu. Şarapnel parçasının kırdığı omuz kemiği çok sızlıyordu.

Ninenin yardımını ile yatağında biraz doğruldu:

— Nine! Bir yudum su! dedi.

Emine kız bakraçla gecedan hazırladığı ayranı koşa, koşa getirdi:

— Bak beyim sana ayran getirdim, senin için yayıkta çektim! dedi.

İbrahim kana, kana içti sonra nineye sordu:

— Top sesleri duyuluyor mu?

Nine:

— Pek derinden geliyor oğul! Galiba bizimkiler sürüp götürdüler. Dün gece hiç yarı gelmedi! Kâfir imansızlar, siz gelesiye kadar bize etmediklerini komadılar. Ama belâlarını da buldular. Şükürler olsun bu günü de gördük. Bizim erlerin yaklaştığını duyunca can kaygusuna düştüler. Her şeyi bırakıp pabuçsuz kaçtılar.

İbrahim söyleniyor:

— Of omuzum sızlıyor. Sanki bir burgu ile kemiğimi oyuyorlar.

— Geçer bayım, kasavet çekme! Beş on gün içinde savuşturursun. Seni huduttan kerevetle getirdikleri gün her yanın kan içinde idi. Dilin söylemiyordu. Bak şimdi gün günden iyileşiyorsun, yaraların savaacak, bir şeyin kalmıyacak.

Nine Emine'ye seslendi:

— Ben biraz davarlara bakayım. Şincik gelirim, sen hastanın yanından ayrılmı!

İbrahim bey dalgın, dalgın Eminenin yüzüne baktı:

— Emine! Siz ne iyi insanlarsınız. Bir haftadır burada ne kadar rahat ettim. Ben sizin hakkınızı nasıl ödeyeceğim?

— Aman beyim sen ne diyon, sizler bizim ırzımızı, malımızı, yurdumuzu düşman, dan kurtarmak için canınızı veriyonuz da biz

size bakamazsak gözlerimiz kör olur. Benim babam da asker. Hem çavuş. İnönü taraflarına gitti. Altı aydır bir haber almadık, öldü mü kaldı mı bilmiyoruz. Ama hiç kaygumuz yok. Memleket kurtulsun da babamın kanı helâl olsun.

— Emine sen ne iyi yürekli kızsın! Dışın gibi için de güzel!

— Aman beyim sen benimle eğleniyon mu? Benim nerem güzel? Gözel şehirlerde olur. Biz köy işleri yıpratıyor. Biz çok zor görüyoruz. Ahurda davarlara bakan biz, inekleri sağan biz, derede çamar yıkayan biz, tarlayı süren biz. Allaha şükür yine aç değiliz, çıplak değiliz. İşte geçinip gidiyoruz.

Gün geçtikçe İbrahim'in Emineye sevgisi artıyor. Bu köylü kızının temiz ahlâkını doğruluğunu beğeniyor. Onunla evlenmeği düşünüyordu. Onu anasından babasından istiyecek ve verirlerse alıp İstanbul'a götürecekti. Fakat önce Eminenin kendisine varmak isteyip istemediğini öğrenmek istiyordu.

İbrahim Dursun Çavuşun evinde bir buçuk ay misafir kaldı. Yaraları iyileşti, fakat sağ kolu nüzüllü gibi işlemiyordu. Taburun doktoru İstanbul'da elektrik tedavisi yapmak üzere kendisine üç ay hava tebdili verdi.

Köyden ayrılmazdan bir gece evvel İbrahim Emineye İstanbul'a gideceğini fakat kendisine diyecek bir çift lâfı olduğunu, gece anası uyuduktan sonra bahçeye gelmesini söyledi. Emine utandı, kızardı, hiç ses çıkarmadı. Akşam Allah ne verdi ise yediler. Anası uyuyuncaya kadar Emine çarpıntılar içinde yatağında nefessiz yattı. Ortalığı dinledi, yorgunu usulca çıkı, Başına bir örtü aldı. Ayaklarının ucuna basarak odadan çıktı. Her yanı titriyordu. Ya ninesi uyanırsa, ya bir gören olursa! Hem İbrahim'in kendisine diyeceği iki lâf ne olabilirdi? Kulak verdi etrafı dinledi. Çıt yok! Herkes uykuda. Karanlıkta her ağaç gözüne bir insan hayali gibi görünüyordu. İncirin dibindeki karaltı kımıldadı. Şimdi artık büsbütün nefesi tıkanıyor, canı ağzına geliyordu. Kulakları uğulduyor, boğazı kuruyordu, ne ileri gidebiliyor, ne kaçabiliyordu.

Hayalet kendisine yavaş yavaş sokuldu ve çok hafif, titrek bir sesle:

— Korkma Emine benden bir fenalık gelmez. Sana bir çift lâfım vardı, onu söylemek istiyordum. Emine! Güzel Emine! Sen ananla beraber beni ölümden kurtardınız, benim için geceleri sabahladınız. Bana çok iyi baktınız. Acap ninenin seni istesem olur mu? Benimle İstanbul'a gider misin? Orada bilsen neler var! Mavi renkli kocaman bir denizin üstünde vapurlar, kayıklar yüzu-

yor, taştan yapılmış yüksek evler, büyük çarşılar, tramvaylar, kendi kendine yürüyen otomobiller neler, neler var!! Babamın güzel döşeli bir evi var. Seni orada İstanbul hanımları gibi süslerim. İpekli entariler yaparım. Sana elmaslı küpeler alırım. Beraber gezer tozarız. Ne dersin?

Emine hiç cevap vermedi. Sıtma tutmuş gibi çeneleri birbirine çarpıyordu.

— Söylesene! Güzel kız, benimle yaşamak istemez misin?

Zavalı kız bütün cesaretini topladı ve gayet hafif titrek bir sesle:

— İstemem olu mu, elbet isterim ama ben sana eş olamam ki! Biz köylüüz şehir kızları gibi nazik değiliz. İstanbul'da bizi beğenmezler. Sen de aldığına pişman olursun. Bizim köyde deniz, tramvay, çekli düzen yok ama akar suyumuz, bağ bahçelerimiz, tavuklarımız, tavuklarımız var. Bunlar bize hep yeter. Ben de sana çok alıştım, ayrılmak zor olacak, nideyim kaderime küser otururum.

İbrahim bu zeki köylü kızının içten gelen sözlerini dinledikten sonra:

— Bak Emine mademki sen İstanbul'a gelmek istemiyorsun, ben buraya gelirim seninle çift süreriz, inekleri sağır, koyunları güderiz. Yalnız İstanbul'a bir gidip ananı ve kız kardeşimi göreyim. Kolumu da savdırayım. İnşallah ramazandan önce gelirim ve seni anandan babandan Allahın emriyle isterim. Buna bir diyeceğin yok ya!

Emine sevincinden kendini tutamadı:

— Sahi mi, sahi mi? İstanbul'u bırakıp buraya gelir misin? Bizimle beraber köylü gibi yaşar mısın? dedi.

— Elbet Emine, elbet! Senin yoluna her şey kurban olsun, söz bir Allah bir! Yarın gidiyorum. Doksan gün sonra yine burada, yım!!

— Hadi uğurlar olsun! Öyle ise güle güle git! Güle güle gel!

Emine yine ayaklarının ucuna basarak yatağına döndü. Kızcağızı o gece uyku tutmadı. Bu temiz yüzlü sarışın şehir uşağının hayaliyle sabahladı. Doksan gün sonra sevdiğine kavuşacak, muradına erecekti.

İbrahim ertesi sabah koca ninenin elini öperek çıkıp gitti. Nine kendisini selâmetlerken:

— Pek iyi bakamadık ama kusura kalma, bizi unutma! diyordu.

Aradan üç ay geçmiş, düşman İzmir'den denize dökülmüş. Gönüllü giden köylüler geri gelmiş, ninenin kocası Dursun Çavuş evine kavuşmuştu.

Yalnız İbrahim Beyden bir haber yoktu. Tam doksan gün büyük ümitlerle avunan E-

minenin yüreğinde üzüntüler başlamıştı. Yemiyor, içmiyor, uyumuyordu.

Biricik evlâtlarının bu hali ana ve babaşının gözünden kaçmıyordu ama sebebini bir türlü anlamıyorlardı.

Ramazanın onuncu gecesi idi Dursun Çavuş her gece teravihten sonra sahura kadar mahalle kahvesinde otururken o gece e-ve erken dönmüştü. Emine babasının kahvesini pişirip önüne koydu. Babası:

— Emine sen biraz içeri girip çıkma, ninenle konuşacaklarım var. diye tenbih etti.

Dursun Çavuş karısına:

— Emine'yi Altıparmak Hüseyin Ağa oğluna istedi. Ben de söz verdim. Bayrama düğünü yapacağız. Şunun şurasında yirmi gün var demek, sen de çeyizini hazırla! Belki kız vakti geldi de ondan tasalanıyor. İle güne karşı güleli, köçekli bir düğün yapmak istiyorum. Sen kızın kulağına usuletle koy. Sevinir de biraz rahatlanır içi?

Nine bu havadisi kızına müjdelirken evin damı Eminenin başına çökmüştü. Güzel, yakışıklı, tatlı dilli İbrahim'in yerine Altıparmağın oğlu Çopur Ahmede varmak. Bunu bir türlü aklına sığdıramıyor, tasası artıyor, kahırlanıyordu. Durmasıya günleri sayıyor, hesabın içinden çıkamıyordu. İbrahim köyden ayrılalı tam yüz on beş gün olmuştu. Ne bir haber, ne iki satır mektup göndermemişti. Hey gidi şehir uşağı köyün saf yürekli kızının hırsız gibi gönlünü kaçmış, yalancı vaatlerle onu aldatmıştı. Emine kız onun derdiyle yanıp tüterken, kim bilir o İstanbulda hangi aşifte ile eğleniyordu. İşte Eminenin yüreğini dağlayan düşünce bu idi.

Arife günü hazırlıklar tamam olmuş, komşu köylerden pehlivanlar gelmiş, yarış beygirleri süslenmiş, kasabadan davul zurna ve köçekler getirtilmişti. Bayram gecesi bir kara haber mahalle kahvesinde bütün köyün ileri gelenlerinin keyfini kaçırmıştı. İmam Ali Eminenin çıldırdığını haber verdi. Gelinlik entarisni parçalamış bağıyor, ağlıyor, tepiniyor, uzun uzun gülüyor, saçını başını yoluyormuş. İmam kızın kara sevdaya uğradığına hükmediyor. Köy ağası iyi saatte olsunların bir işidir diyordu. Çopur Ahmedin babası mutlak büyü yaptılar diyordu. Düğün müğün geri kaldı. Yarıştan güleşten vazgeçildi.

Artık iyi saatte olsunlara şerbet dökülüyor, imam pazartesi perşembe günleri nefes ediyordu.

Emine cinnet halinde İbrahimi sayıklıyor, geldi, geliyor, gelecek! İşte! İşte. Be-yaz atı göründü... diyor sonra kahkahalarla gülüyordu.

Bayramın üçüncü günü köyün meydanında delikanlılar davulun sesi ile milli oyunlar oynuyor ağalar, imam muhtar kenarlara çömelmiş seyrediyor, kadınlar kapı aralıklarından bu eğlenceleri gözetliyorlardı. Yalnız Dursun Çavuşun evinde yas tutuluyor. Gözlerinin önünde eriyip solan kızları için ana baba göz yaşı döküyordu.

Birden şose tarafından tozu dumana katmış dört nala bir ath gözüktü. Bu da kim ola? Jandarmaya benzemiyordu. Biraz daha yaklaşınca imam tanıdı. Dursun Çavuşun evinde baktıkları yaralı yedek subay İbrahim Bey!

Bu sefer kıyafetini değiştirmiş, köylü gibi giyinmişti. Kuyu başında atından indi. Köy ağaları ile bayramlaştı. İkram ettikleri kahveleri içti. Sonra imamı bir kenara çekerek:

— Uzun lâfın kıyası, ben artık sizin köyde yaşamağa karar verdim. Allahın emri ile Dursun Çavuşun kızını almağa geldim, dedi.

İmam başını iki tarafa salladı:

— Hey oğul iyi ama geç kaldın, o kız perilere karıştı. Üç gündür aklını oynattı.

— Aman hoca ne söylüyorsun, ben onu almak için İstanbuldaki evimi, rahatımı, anamı, kız kardeşimi bıraktım. Bir defa olsun göremez miyim?

— Canım tuhaf söylüyorsun delinin ne sin! göreceksin. Deli görmedin mi, hele dur bakayım, bir yol Dursun Çavuşun evine gidelim, o pişkin bir adamdır onunla konuş!

Birlikte Dursun Çavuşun evine gitti. İmam kapıyı çaldı. Nine açtı.

— Bak tanıdın mı sana İstanbuldan misafir deyince nine:

— Nasıl tanımam. İbrahim bey! Safa geldin! Hoş geldin!

İbrahim ninenin elini öperken bir hayal gibi incelmış, saçları dağınık gözleri yuvasından dışarda Emine birden kapıya geldi ve İbrahimi görünce derinden bir ah çekip kendini yere fırlattı ve kaskatı bayıldı.

Bunu gören İbrahim koşup kızı kucakladı, nineye aman su yetiştir! dedi. Zavallı Dursun Çavuş şaşırmış, sakallarından göz yaşları tane, tane yuvarlanıyor imam ise bir namaz bezi bulun namehremdir günaha giriyoruz, diyordu.

Emine yavaş, yavaş gözlerini açtı. İbrahimi tanıdı ve hıçkır hıçkır bir müdde! ağladı. İyice kendine gelince İbrahim bey imamlarla birlikte evden çıkıp gittiler. O gece imamın evinde misafir kaldı.

Sabahleyin erkenden Dursun Çavuş imamın evine geldi ve sevinç göz yaşları dökerek İbrahim'in boynuna sarıldı:

— Hey evlât Hızır mısın, Allah carını bağışlasın! Ne muradın varsa versin! Kızım dört aydır ilk defa olarak uyudu. Bu sabah ta süt içti. Bizimle insan gibi konuştu. Seni sordu, imam efendide kaldığını söyledim.

Bu sefer imam söze karıştı:

— Bak Dursun Çavuş sana işi açıkça anlatayım, İbrahim köyümüze Allahın emriyle senin kızını istemeğe gelmiş, hem artık İstanbula dönmiyecek, bizcileyin köylü olacaktı! Ne diyeceksen di bakalım!

— Ne diyeyim? Allahın dediği olur, o bizi beğendikten sonra ben de verdim gitti. Ha!.. Yalnız bizim Hüseyin ağa ile bir sözümüz vardı o ne olacak?

İmam cevap verdi:

— Sen onu bana bırak ben düzeltirim, dedi.

On beş gün sonra köyde pehlivanlar güleliyor, atlar yarışıyor, davul zurnanın sesi bütün delikanlıları coşturup hoplattırıyordu. Emsalsiz bir düğün yapıp, köylü kızı İstanbul gencine varıyordu.

Selim Sırrı TARCAN

KIZILAYIN Bulmacası

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
1	a	m	i	r					k	a	d	a	r	
2	d	a	l						a	d	a	n	a	
3	e	l							a	h	i	r	e	t
4	t	a	k	i	n									
5	a	k	a											
6														
7														
8														
9														
10														
11														

Soldan sağa:

- 1 — Emreden, o miktarda
 - 2 — Ağaç kolu, bir vilâyetimiz
 - 3 — Bir uzvumuz, öbür dünya
 - 4 — Peşinden gitme, aynı har iki defa
 - 5 — Eski Türk beyi, isimler
 - 6 — Bulmağa çalışma
 - 7 — Köpeğin ağlaşması, bir nevi baston
 - 8 — Rabit edatı, bir renk, bir kurub sebze
 - 9 — İnaniş, bir nota
 - 10 — Atın eğerini bağlayan kayış, iptidai bir taşıt
 - 11 — Büyük kama kılıfı (iki kelime) Avrupada bir nehir
- Yukardan aşağı:
- 1 — Her vakitki gibi, iskambilde bir kâğıt
 - 2 — Pasifikte bir yarım ada, köpek
 - 3 — Vilâyet, bir harfin okunuşu, bir sayı,
 - 4 — Bir nota, az haşlanmış yumurta
 - 5 — Takma saçlı,
 - 6 — Evin taksimatından, bir rüzgâr, günün ağardığı yer
 - 7 — Yiğit
 - 8 — Bir hayvanın bağırması, bir sayı,
 - 9 — Ensiz, bir nida
 - 10 — Musikide bir tabir, gökler
 - 11 — Rutubetli, eski bir Türk koutanı

Halledilmiş şekli:

- 1 — amir, o kadar
- 2 — dal, Adana
- 3 — el, ahret
- 4 — takip, R R, si
- 5 — akı, esami
- 6 — arama
- 7 — uluma; asa,
- 8 — ki, ak, nohut
- 9 — itikat, mi
- 10 — kolan, sal
- 11 — iri, kın, tuna

Milletimizin büyük bir eseri

(3 üncü sayfadan devam)

hîmizin inîşî devrinde her müessesemiz gibi tereddî alâmetleri göstermiye başlamıştır. Çünkü bu devirde artık hayır işleme meylimiz sosyal olmaktan çıkmış, ferdi bir şekil almıştır.

Bunun neticesinde yardım, sadakaya tahavvül etmiş, şefkat yerine kayırma kaim olmuş ve o muazzam sosyal müesseseler harap olmağa başlamıştır.

İşte Kızılay, en asil bir geleneğimizin uğradığı bu tereddide bir tepki olmak üzere Türk milletinin yarattığı bir müessesedir. Kızılay bizde prensip itibarile yeni bir müessese olmaktan ziyade temiz Türk geleneğine bir dönüşü ifade eder. Çünkü Kızılay, Türk milletinin kendi ve müşterek müessesesidir. Türk ruhundaki hayır işleme meyline en uygun gelen bir o-caktır.

Kızılay, tembele sadaka vermez; hakiki muhtacı arayıp bularak ona elini uzatır. Faaliyeti ferdi ve mevzii değil, içtimai ve umumidir.

Bu müessese hayır işlemenin iptidaileşen şeklini ortadan kaldırıp ileri şeklini bulmağa ve göstermiye çalışıyor. Kızılay umumî harpte, mütarekenin kara günlerinde yangın ve zelzele felâketlerinde değerini ispat etmiş bir müessesedir.

Kızılay bugünkü cihan harbi içinde yalnız Türk milletinin yaralarını sarmakla kalmıyor muharip taraflara da şefkat elini uzatıyor. Bu harbin bütün safhalarıyla hesabı görüldüğü gün Kızılayımızın oynadığı hayırlı rol her Türke ve her insana gurur verecektir.

Kızılay bizim müşterek müessesemiz olduğu için onun gelişimi hususundaki dileklerimize de son yoktur.

Onun ağır ve şerefli vazifeleri, hepimizin omuzundadır.

İnkıraz devirlerimizden kalan hayır işleme şekillerini yıkıp asıl Türk geleneğine döndüğümüz nisbette Kızılayımız gelişecektir.

Şimdiki halde birçok hayır paraları hayır yerine şerre sebep oluyor; çünkü, sadaka şeklinde veriliyor. Sa-

İnsanın Kendisine Karşı Vazifeleri

Yazan :

Vasfi Raşit Sevig

İnsanın kendi hayatına hürmet göstermesi, ona yaşamakta devam etmeyi ve sıhhatini bozmamağa çalışması vazife kalar. Çünkü maddi hayatımız manevi hayatımızın temelidir. Maddi hayat yok edilmeden manevi ve ahlâki hayat yok edilemez. Vücut hastalıklarının akıl ve ahlâk üzerine fena tesirleri vardır. Bu sebepten insanın hıfzıssıhhatı riayet eylemesi, hastalıkların önüne geçmesi ve tutulacağı hastalık'arı tedavi ettirmesi kendi nefsine ve vicdanına karşı bir borçtur.

Gerçi sevki tabiilerimiz bizi hayatımızı ve sıhhatimizi korumağa sevk

daka ise, tembelliği teşvikten başka bir şeye yaramamaktadır. Hakiki muhtacı biz ferdan bulamayız. Maalesef ince bir teknik haline gelen dilencilik yardıma değil yıkılmaya lâyık bir tereddî alâmetidir. Sokakları do'duran dilenci kütlesini, iptidai bir hayır zihniyetiyle verdiğimiz sadakalar türetiyor.

Halbuki küçük gibi görünen bu paralar Kızılay müessesesinde toplanırsa işsizlere iş vermek, gerçek muhtaçlara ve çalışamıyacak olanlara yardım etmek mümkün olur.

Onun için ilk kararımız şu olmalıdır: hayra tahsis edeceğimiz paraları ve eşyayı kapımıza gelen dilenciye değil Kızılay'a verelim.

Sonra hayır işlerimizde gene sosyal müesseseler kurmak yolunu tutalım: Ziya Gün ve Sait Kozoğlu'nun tesisleri son zamanların en güzel teşebbüsleridir. Türk zenginlerinin bu izi takip edeceklerini umuyoruz.

Sadi IRMAK

eyler bundan dolayı bir borçtan bahsetmek fazla gibi gözüktür. Bununla beraber sevki tabiilerimizin zaaf gösterdiği ve sevki tabiilerimize aykırı hareket eylediğimiz zamanlar az değildir. Bu sebepten insanı «acıkmadan yemek yiyen, susamadan su içen hayvan» diye tarif edenler çıkmıştır.

İntihar edenler de gözükmüştür.

Hayatın idamesi ve muhafazası, onların da tabii olduğundan şüphe bulunmayan gevşeklik ve ihmal hislerimizle mücadeleyi icap ettirdiğinden maddi varlığımızı korumanın bir vazife olduğu söylenebilir:

«Tok iken yemek yiyen mezarını dişile kazar»

Hayat ve sıhhat yalnız biyolojik bir sermaye değildir. Yalnız fayda verici neşe ve saadet kaynağı bir hazine değildir. Aynı zamanda ahlâkları insanı alâkalandıran bir ahlâki sermaye, aile ile vatani alâkalandıran içtimai bir sermayedir.

Binaenaleyh «Tok iken yemek yiyen diş ile yalnız kendi mezarını kazmaz, aynı zamanda ailesinin ve vatanının da mezarını kazmış olur.»

Atalarımız: «Bir mih bir nal; bir nal bir at; bir at bir er; bir er bir vatanı kurtarır» derler ve fert ile vatan arasındaki sıkı münasebeti gösterirlerdi.

Sıhhatini korumayan, acı korkusundan hastalığını tedavi ettirmeyen kimselerle intihar edenler arasında bir fark var ise o fark ta ölüme doğru koşuşlarındaki sür'attedir.

Hele sıhhatı içki ve sefahat ile bozanlar tamamen intihar eden kimselerdir. İçki ve uyuşturucu maddeler insanın fizik ve moral sukutunu mucip olur. Cinnet ve cinayet kaynağı olur. Irkı bozar, nüfusu azaltır.

İşte bütün SAADET KAPILARINI açan anahtar:

MILLİ

30 Ağustos 1943

**Zafer Bayramına
mahsus fevkalâde
Piyango Plânı**

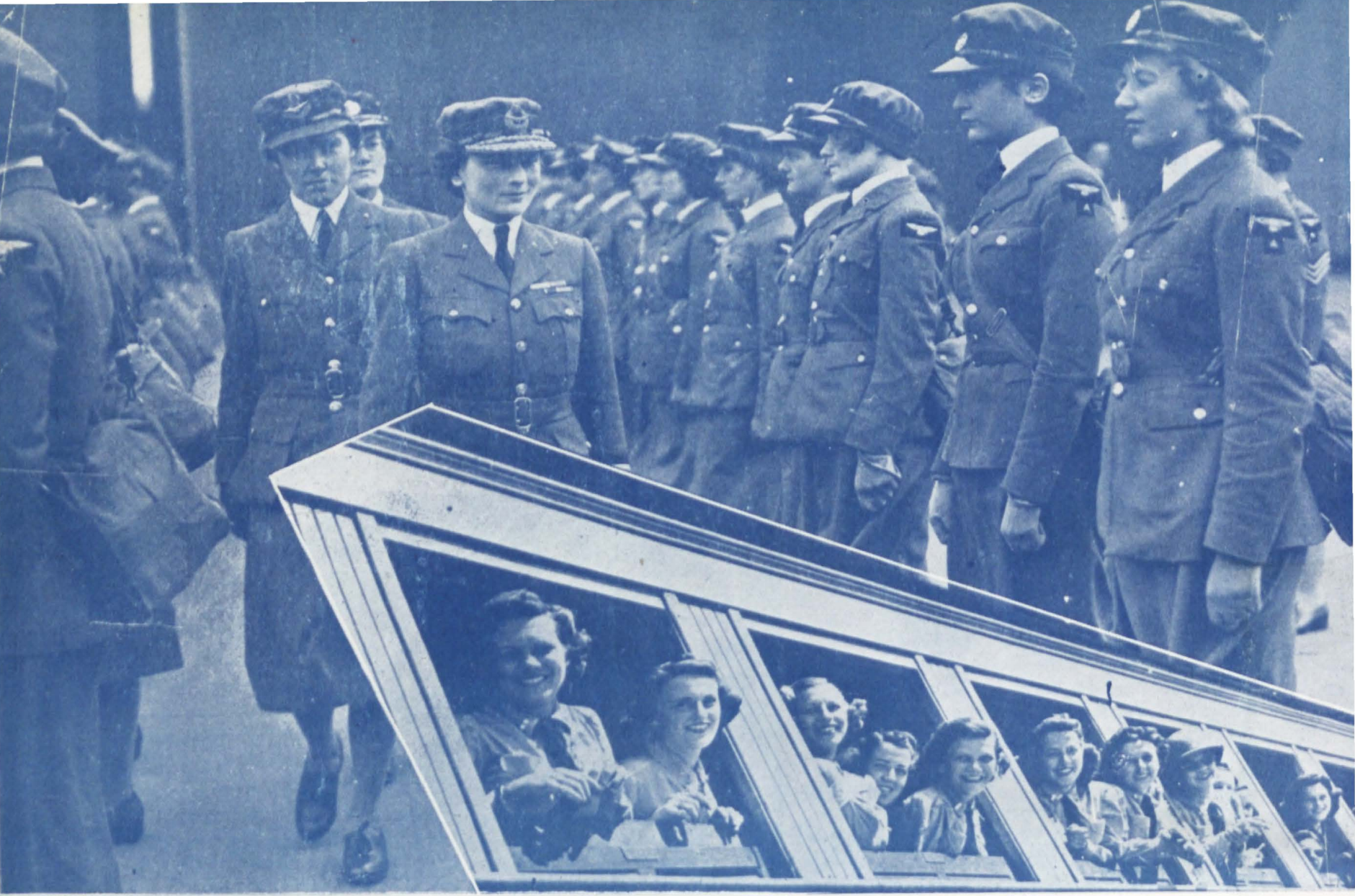
ikramiye adedi	ikramiye miktarı Lira	ikramiye tutarı Lira
1	60.000	60.000
1	40.000	40.000
1	30.000	30.000
1	20.000	20.000
2	10.000	20.000
10	5.000	50.000
30	2.000	60.000
60	1.000	60.000
120	500	60.000
800	100	80.000
8.000	10	80.000
80.000	2	160.000
89.026	YEKÜN	720.000

Tam bilet 3, yarım bilet 1,5 lira

Yüz bilette 21.74 bilet kazanacaktır.

Hasılatın % 60 ı ikramiyedir

PIYANGO

Yardım servisinde çalışan üniformalı genç kadınların teftişleri. Harp yakınlarına kadar vazife görmeğe gelen Kızılhaç hemşireleri.

Vazifeye giden Kızılhaç hemşirelerine direktif veriliyor.

